

Ενοριακή

ΕΥΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ
ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ

Έτος Θ'
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2010
Άριθ. Φύλλου 91

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
01. Ἡ ἐνορία μας στὸν πνευματικό ἀγῶνα! (π. Β. Θ. Β.)	3
02. Ποιὸς θὰ μᾶς σώσει ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μας; (Νινέττα Βολουδάκη)	6
03. Ἀποστάγματα ὁμιλιῶν μὲ θέμα τίς «Ἑξομολογή- σεις» τοῦ Ἁγ. Λύγουστίνου. (Ἄννα Μανωλάκη)	8
04. Μία ἐνδιαφέρουσα ἐπιστολή γιὰ τίς «ΕΞΟΜΟΛΟΓΗ- ΣΕΙΣ» τοῦ ἁγ. Λύγουστίνου (π. Β. Θ. Β.)	13
05. Προσκλητήριο Συνεδρίου γιὰ τὴν Παιδεία.	16
06. Νέος Πρεσβύτερος τῆς Ἐκκλησίας	18
07. Τὸ 2010 θὰ φερθοῦμε σὰν κομπλεξικοί; (π. Γεώργιος Χάας)	24
08. Παρασκευὴ Κροντήρι (Ν.)	24
09. Εἰσαγωγή στὴν Χριστουγεννιάτικη γιορτὴ τοῦ Νεανικοῦ Κέντρου. (π. Πασχάλης Γρίβας)	27
09. Ἡ Νεολαία μας γιόρτασε τὰ Χριστούγεννα (Μαρίνα Διαμαντῆ)	28
10. Ἐνοριακές Εἰδήσεις	32

ἐνοριακὴ **ΕΥΛΟΓΙΑ**

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Ι. Ν. ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ

(Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν)

Ἀσκληπιοῦ 38 (Ἀθήνα) Τ.Κ.106.80 Τηλ.:2103612449-Fax:2103627037

www.agnikolaos.gr

Ἐπεύθυνος Συντάξεως: π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ

Ἐπιτρέπεται ἢ μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο ἀναδημοσίευση τῶν ἄρθρων τοῦ τεύχους αὐτοῦ **μέ τὴν ἀπαραίτητη προϋπόθεση** νά ἀναγράφεται στὴν ἀναδημοσίευση ἡ πηγὴ προελεύσεώς τους καθὼς καὶ ὀλόκληρο τὸ ὄνομα τοῦ συντάκτη τους καὶ ὄχι μόνο τὰ ἀρχικά του, μὲ τὰ ὁποῖα τυχόν δημοσιεύονται τὰ ἄρθρα στό περιοδικό μας.

ΧΟΡΗΓΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΥΠΑΚΟΗ»

Η ΕΝΟΡΙΑ ΜΑΣ ΣΤΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ!

Κθε νέο έτος πρέπει να είναι αναβαθμός, ένα πιο ψηλό σκαλοπάτι, πού θα μας πλησιάσει ακόμη περισσότερο στην Άλήθεια του Θεού. Στην Άλήθεια πού ελευθερώνει και δέν αγχώνει. Πού φωτίζει και δέν φοβίζει, μάλλον δέ, «έξω βάλλει τόν φόβον».

Ή Άλήθεια του Θεού είναι ό Ίδιος ό Θεός. Ό Φιλάνθρωπος. Γι' αυτό δέν έχει κανείς να φοβηθῆ μαζί Του, αφού ό «φόβος του Θεού» είναι ασφάλεια, είναι σιγουριά, είναι σχέση αδιατάρακτη, πού ένώνει τόν άνθρωπο μέ τόν Θεό-Πατέρα μας αχώριστα αλλά και ασύγχυτα.

Αυτή ή σχέση μεταγγίζει στόν άνθρωπο τόν χαρακτήρα του Χριστού, τή Σοφία του Θεού, πού δέν έχει τίποτε κοινό μέ τή στεία και άτομιστική έγκεφαλικότητα, αλλά μέσα στους θησαυρούς τῆς οποίας συγκαταλέγονται όλα τά θεία αισθήματα, μέ κορυφαία τήν αγάπη, αυτόν τόν κατ' έξοχήν καρπό τῆς αληθινῆς Γνώσεως, πού ταυτίζεται μέ τήν αιώνια Ζωή: «Αὕτη έστιν ή αιώνιος ζωή, ίνα γινώσκωσί σε τόν μόνον αληθινόν Θεόν και όν απέστειλας Ίησουν Χριστόν».

Οί άνθρωποι του κόσμου δέν ζοῦν αυτή τή σχέση και γι' αυτό στεροῦνται αισθημάτων, γνώσεως και αληθείας. Όστόσο, τή στέρησή τους αυτή προσπαθοῦν να τήν παρουσιάσουν σαν πολιτισμό, σαν απελευθέρωση και χειραφέτηση του ανθρώπου.

Άφου δέν ζοῦν, έπινοοῦν. Άφου δέν γνωρίζουν, στοχάζονται. Και, αφού δέν αληθεύουν, καλλωπίζουν μέ ξέφρενους καλλωπισμούς τό ψέμα. Και όλα αυτά μέ πάθος. Ένα πάθος ανεξήγητο γι' αυτούς πού δέν γνωρίζουν τούς πνευματικούς νόμους. Πάθος έναντίον του Χριστού και τῆς Έκκλησίας Του. Πάθος έναντίον τῆς Σαρκωμένης Άλήθειας. Πάθος έναντίον

Αὐτοῦ πού διακηρύσσουν πώς δέν ὑπάρχει! Καί τό πάθος τους αὐτό τό ὀνομάζουν Πολιτισμό, Προστασία τῶν ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, τό ὀνομάζουν Παιδεία!

Μέ αὐτό τό πάθος “τρέφονται” καί “τρέφουν”. Μέ αὐτό τό πάθος “ἐξαγριώνονται” καί “ἐξαγριώνουν”. Μέ αὐτό τό πάθος “ἐκπαιδεύονται” καί “ἐκπαιδεύουν”. Μέ αὐτό τό πάθος προσπαθοῦν νά ἐκτονωθοῦν καί δέν ἐκτονώνονται...

Ἄν ἤθελε κανεῖς νά ἐντοπίση τό ἐργαστήριο παραγωγῆς αὐτοῦ τοῦ πάθους, πρέπει νά ἐστίαση τήν προσοχή του στό εἶδος τῆς “παιδείας” πού μεθοδικά καλλιεργεῖται σήμερα σέ ὀλόκληρη τήν Ἑλλάδα, ὄχι μόνο μέ τά Σχολεῖα καί τά Πανεπιστήμια, ἀλλά μέ κάθε μέσο καί μέ κάθε τρόπο.

Κυρίαρχο στοιχεῖο τῆς “παιδείας” αὐτῆς εἶναι τό ἀσίγαστο μῖσος κατά τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας Του, ἀδιαφορῶντας γιά τό ὅτι τά μόνα παράγωγά του εἶναι ἡ δυστυχία καί οἱ δυστυχησμένοι, ἡ ἀναρχία καί οἱ ἀναρχούμενοι, τά ναυάγια καί οἱ ναυαγισμένοι. Ἕνα λυσσαλέο μῖσος πού, προκειμένου νά φουντώση, θυσιάζονται τά πάντα, ἀκόμα καί ἡ στοιχειωδῶς πειθαρχημένη ἐκπαίδευση, μέ ἀποτέλεσμα ἡ ὀλοένα καί περισσότερο κλιμακούμενη ἀγραμματοσύνη νά ἔχη προσλάβει πανελλήνιες διαστάσεις!

Δέν περιμένουμε, λοιπόν, τίποτε καί ἀπό κανένα αὐτή τήν ὕστατη ὥρα ἀλλά μόνο ἀπό τήν Ἐκκλησία μας, πού, ὅπως πάντοτε, στίς δύσκολες ὥρες ἀνέλαβε τά ἡνία καί λύτρωσε τόν λαό μας ἀπό τόν ἐκτροχιασμό τῆς πνευματικῆς ἀμάθειας, πού εἶναι ἡ μητέρα καί τῆς κοινωνικῆς ἐξαθλιώσεως.

Συμμέτοχοι τοῦ πόθου τῆς Ἐκκλησίας μας γιά τήν πνευματική καλλιέργεια τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐπιχειροῦμε καί μεῖς ὡς ἐνορία τό κατά δύναμιν, δηλώνοντες παρόντες στόν πνευματικό ἀγῶνα πού ἔχει ἀνάγκη ἡ Πατρίδα μας μέ τή διοργάνωση ἑνός Συνεδρίου γιά τήν Παιδεία, **στίς 31 Ἰανουαρίου 2010, στή ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ.**

Λεπτομέρειες γιά τούς ὀμιλητάς, τίς Εἰσηγήσεις καί τό

Πρόγραμμα του Συνεδρίου γράφουμε στις μεσαίες σελίδες αυτού του τεύχους, εκείνο που ζητούμε, όμως από σας είναι να θεωρήσετε το Συνέδριο αυτό δική σας υπόθεση και να κάμετε πραγματική σταυροφορία πληροφόρησης ώστε η Αΐθουσα της Λυρικῆς να ξεχειλίσει από το ενδιαφέρον μας για τή σωτηρία του πνευματικοῦ περιβάλλοντος τῆς Πατρίδος μας, τόσο ἀπαραίτητου γιά τήν πνευματική κατά Θεόν ἀνάπτυξη ὄλων μας, μικρῶν καί μεγάλων.

Ἡ Ἔνορία μας δίδει τό σύνθημα τῆς πνευματικῆς ἐπαναστάσεως, μέσα σέ τόσο ἀντίξοες συνθήκες καί πολυποίκιλες ὑποχρεώσεις.

Τώρα εἶναι ἡ ὥρα νά ἀποδείξετε ἂν καί σεις ποθῆτε νά ζητεστήν Ἐνορία σάν σέ μιά ὀλόθερμη πνευματική οἰκογένεια ὅπως τό ποθοῦν καί οἱ ἐφημέριοί σας καί μοχθοῦν ἀδιάκοπα γι' αὐτό.

π. Β. Ε. Β.

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΜΑΣ ΣΩΣΕΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΝ ΜΑΣ;

Ενας ἀκόμη χρόνος ἀρχίζει. Οὔτε καινούριος εἶναι, οὔτε νέος. Ὁ ἴδιος παλιός, προβληματικός καί μεταπτωτικῆς φθορᾶς χρόνος ἀρχίζει ἕναν ἀκόμη κύκλο. Ἀνακυκλώνοντας καί διαιωνίζοντας τά ἴδια καί τά ἴδια προβλήματα πού δέν θέλουμε νά λύσουμε, βαδίζοντας μέ ὀλοένα γρηγορότερο βῆμα πρὸς τό τέλος πού ἔρχεται.

Αὐτό τό τέλος εἶναι τόσο ἀναπόφευκτο ὥστε, ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα τό αἰσθάνεται νά σκιάζει κάθε ἀρχή της. Γι' αὐτό καί «κατασκευάζει» κάθε εἶδους μεσσίες πού –ὑποτίθεται– θά τό ἀποτρέψουν. «Ἡρώες» ὄλων τῶν εἰδῶν, τῶν φύλων καί τῶν ἡλικιῶν, προβάλλονται μέ ὀλοένα αὐξανόμενη ἔνταση ἀπό τή λογοτεχνία καί τόν κινηματογράφο. Ὁ λόγος κι ἡ εἰκόνα ἦταν πάντα τά δύο ἰσχυρά μέσα ἐπηρεασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων συνειδήσεων. Ὁ λόγος κι ἡ εἰκόνα «κατασκευάζουν» ὀλοένα καί περισσότερους μικροῦς καί μεγάλους «μάγους» καί «καθηγητές» καί γυμνασμένους πολεμιστές πού θά βάλουν

τό μυαλό και τις μαγικές δυνάμεις τους και τους καλογυμνασμένους μύς και τις πολεμικές τέχνες στην ύπηρεσία της σωτηρίας της ανθρωπότητας. Κι όλη η ανθρωπότητα, μέ τη σειρά της, φαίνεται ότι περιμένει τη σωτηρία και την απόδοση του δικαίου από την υπερδύναμη εκείνη που έχει αυτοπροσδιοριστεί σωτήρας και κριτής και κάτοχος της παγκόσμιας αλήθειας.

Ποτέ πριν στην ιστορία του κόσμου η «αλήθεια» των ανθρώπων δεν υπήρξε τόσο υποκειμενική, τόσο πολύπλοκη και τόσο κραυγαλέα ψεύτικη. Ποτέ πριν στην ιστορία του κόσμου η βία δεν ντύθηκε τόσο έντεχνα μέ την προβειά της ειρήνης. Η αλαζονεία μέ την προβειά της ταπεινότητας. Η καταπίεση μέ την προβειά της ελευθερίας. Η βλασφημία μέ την προβειά της ευσέβειας. Και ποτέ, μά ποτέ, η απόλυτη, η τυφλή βλακεία δεν κόμπαζε τόσο για την έξυπνάδα της.

Ποτέ πριν η ανθρωπότητα δεν καυχιόταν μέ τέτοια αυταρέσκεια ότι βρίσκεται στην κορυφή πιά, ένα ελάχιστο βήμα ακόμα και γίνεται θεός. Θεός δημιουργός και θεός τιμωρός και θεός παντογνώστης και θεός –γιατί όχι;– άθάνατος. Λίγο θέλει ακόμα και θά νικήσει και τό θάνατο. Λίγο θέλει ακόμα και θά σβήσει από τό χάριτη της όλους τους θεούς κι όλες τις θρησκείες που μόνο δεινά έχουν φέρει μέχρι σήμερα. Γιατί σήμερα ξέρουμε τά λάθη που έκαναν όλοι και τά διορθώσαμε και τά διορθώνουμε και είμαστε ένα μικρό βήμα πριν τό αλάθητο!

Μή νομίσετε ότι αυτά τά συμπεράσματα είναι άκραια. Αντίθετα, είναι πολύ χλιαρά αν τά συγκρίνουμε μέ την πραγματικότητα. Και, σαν παράδειγμα, αρκεί νά σάς αναφέρω μία συζήτηση που είχα μέ μία ομάδα παιδιών του Γυμνασίου, λίγες μέρες πριν τό νέο χρόνο. Όταν τους ρώτησα αν θά ήθελαν νά γυρίσουν στό παρελθόν νά δούν πώς ζούσαν οι άνθρωποι, όλα απάντησαν ότι, βεβαίως θά ήθελαν, για νά διορθώσουν τά λάθη που έκαναν οι τότε άνθρωποι. Όταν ρώτησα πώς είναι τόσο σίγουροι ότι αυτοί μπορούν νά ξέρουν τί είναι σωστό και τί λάθος στη ζωή των άλλων ανθρώπων, απάντησαν ότι βεβαίως και ξέρουν. Ξέρουν ότι ο Θεοδόσιος δεν έπρεπε νά γκρεμίσει τους ειδωλολατρικούς ναούς, ότι οι χριστιανοί δεν έπρεπε νά επιβάλλουν τη θρησκεία τους, ότι δεν έπρεπε νά γίνουν πόλεμοι και, γενικά, δεν έπρεπε νά γίνει ό,τι κατά τη γνώμη τους ήταν κακό!... Κι ήταν νά θλίβεται η καρδιά σου νά βλέπει παιδιά, που υποτίθεται βρίσκονται στά χρόνια της μαθητείας τους, νά μήν είναι ούτε στό ελάχιστο δεκτικά στην εκπαίδευση, αλλά νά είναι αρτηριωτικά κλεισμένα στό δόγμα του «αλάθητου» σύγχρονου ανθρώπου, που ξέρει όλα τά στραβά και

τά διορθώνει. Παιδιά πού έχουν ταυτίσει τόν έαυτό τους μέ τό ρόλο τών «ήρώων» πού θά σώσουν τήν ανθρωπότητα, κατά τά πρότυπα πού τούς προβάλλονται από τήν σύγχρονη εικόνα πρῶτα καί ὕστερα από τό σύγχρονο λόγο.

Τό άσειείο είναι, ὅμως ὅτι, ὅσο ἡ οἴησή μας αύξάνει, τόσο πού πολύ άπειλημένοι αισθανόμαστε. Γι' αυτό καί καλλιεργοῦμε τό ὄραμα τών σουπερ-ήρώων-σωτήρων. Άλλά, από τί νοιώθουμε άπειλή; Άπό ποιόν νοιώθουμε ὅτι κινδυνεύει ἡ ανθρωπότητα, ἔχουμε σκεφτεῖ; Τί φοβόμαστε; Φοβόμαστε –γιά νά πάρουμε τούς βασικούς κινδύνους πού βρίσκονται στό στόμα ὄλων- τήν υπερθέρμανση τοῦ πλανήτη, τόν υπερπληθυσμό, τήν μελλοντική ανεπάρκεια τροφίμων καί νεροῦ. Φοβόμαστε άκόμα τήν τρομοκρατία καί ένα μεγάλο καταστροφικό πόλεμο.

Δηλαδή, τί είναι ὅλα αυτά πού φοβόμαστε; Δέν είναι τά ἔργα τών χειρῶν μας; Δέν είναι ὁ έαυτός μας; Ποιός καταστρέφει τό κλίμα τοῦ πλανήτη καί –γενικά- ὅλη τήν ὀμορφιά του; Ὁ άνθρωπος. Ποιός είναι ἔχθρος τοῦ ανθρώπου; Ὁ άνθρωπος. Τά ὄπλα ποιός τά κατασκευάζει; Ὁ άνθρωπος. Άρα, οἱ «ήρωες» καί οἱ σωτήρες, από ποιόν θά μάς σώσουν; Άπό τόν έαυτό μας; Ὁχι, βέβαια, γιατί ὁ έαυτός μας είναι άλάθητος. Τόσο άλάθητος, ὥστε θά ἤθελε νά μπορούσε νά διορθώσει καί τά λάθη τών άλλων πού ἔζησαν μία ἢ δύο χιλιετίες πρίν από ἐμας! Άν αυτό δέν λέγεται παραλογισμός, τότε τί λέγεται;

Ἡ άλήθεια είναι ὅμως ὅτι ὁ μόνος ἔχθρος μας είναι αυτός πού θά θελήσει νά διορθώσει τόν παραλογισμό μας καί νά μάς ἐπιστρέψει πίσω στή λογική. Δέν τή θέλουμε τή λογική, γιατί ἡ λογική ἐλέγχει τήν τρέλα μας. Δέν τή θέλουμε τήν άλήθεια, γιατί ἡ άλήθεια ἐλέγχει τό ψέμμα μας. Δέν τή θέλουμε τή δικαιοσύνη, γιατί ἡ δικαιοσύνη ἐλέγχει τήν άδικία μας. Δέν τό θέλουμε τό φῶς, γιατί τό φῶς φανερώνει αυτά πού ἐμεῖς θέλουμε νά κρύψουμε. Ἐπομένως, ποιός είναι ὁ πραγματικός «ἔχθρος» τῆς ανθρωπότητας; Ποιός άλλος; Ὁ Χριστός! Ὁ Χριστός δέν είναι ὁ Λόγος μέ τόν ὁποῖο ἐμεῖς διαφωνοῦμε; Δέν είναι ἡ Άλήθεια τήν ὁποία ἐμεῖς άπορρίπτουμε; Δέν είναι ἡ Δικαιοσύνη τήν ὁποία ἐμεῖς θεωροῦμε άδικία; Δέν είναι τό Φῶς πού ἐμεῖς άποφεύγουμε; Δέν είναι ἡ Ὁδός τήν ὁποία ἐμεῖς ΔΕΝ θέλουμε νά βαδίσουμε; Άρα, νά ὁ ἔχθρος πού μάς άπειλεῖ, νά ὁ ἔχθρος πού θά πολεμήσουν οἱ «ήρώες» μας, οἱ πολεμιστές τοῦ σκότους μας! Κι είναι ένας πολύ επικίνδυνος ἔχθρος, γιατί «ἐξῆλθε νικῶν καί ἵνα νικήσει...»

Τί νά εὐχηθοῦμε λοιπόν; Νά φέρει τό νέο ἔτος εἰρήνην στόν κόσμο;

Δέν ὑπάρχει εἰρήνη σ' αὐτό τόν κόσμο, καί πρέπει νά τό πάρουμε ἀπόφαση, ὅσο κι ἂν δέν μᾶς ἀρέσει. «Οὐκ ἤλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλά μάχαιραν,» εἶπε ὁ «ἐχθρός τῆς ἀνθρωπότητας.» Κι αὐτός πού θέλει νά εἶναι μαζί Του, θά ἐτοιμαστῆ γιά πόλεμο ἐνάντια σιούς «μάγους» καί σιούς «καθηγητές» καί σιούς «πολεμιστές» καί σιούς «ἥρωες» πού ἐτοιμάζει ἡ ἀνθρωπότητα. Αὐτός πού θέλει νά ἀνήκει στό στρατό τῶν ἁγίων ἀγγέλων καί ἀρχαγγέλων καί στό στρατό τῶν ἁγίων πολεμιστῶν πού ἀκολουθοῦν Αὐτόν πού «ἐξῆλθε νικῶν καί ἵνα νικήσει», πρέπει νά τό πάρουν ἀπόφαση ὅτι δέν ἔχουν τήν πολυτέλεια τῆς ραθυμίας καί τῆς ἀδράνειας. Πρέπει νά πάρουν τά ὄπλα τους καί νά ντυθοῦν τή δικαιοσύνη καί τήν ἀλήθεια καί νά ξεκινήσουν νά πολεμήσουν τόν κόσμο καί τόν ἄρχοντα του. Γιατί δέν ἔχουμε πολύ καιρό καί δέν πρέπει νά τόν ἀφήνουμε νά πηγαίνει χαμένος. Καλή χρονιά!

Νινέττα Βολουδάκη

ΑΠΟΣΤΑΓΜΑΤΑ ΟΜΙΛΙΩΝ-ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ

μέ θέμα τίς «**ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ**» τοῦ Ἁγ. Αὐγουστίνου
καί Ὁμιλητή τόν π. Βασίλειον Βολουδάκη

Οἱ ὁμιλίες-συζητήσεις μέ ὁδηγό τό ἀνωτέρω βιβλίο τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου συνεχίζονται στήν Πνευματική μας Ἔστια. Θά συνεχίσουμε στό σημείωμά μας αὐτό τήν παράθεση ἀποσταγμάτων τῆς ἀναλύσεως τοῦ π. Βασιλείου καί πάλι ἀπό τήν γενική θεματική ἐνότητα «**ΜΑΓΟΙ ΚΑΙ ΑΣΤΡΟΛΟΓΟΙ**».

Ἡ Ἀλήθεια μᾶς ἔχει ἀποκαλυφθεῖ

Ὁ γιατρός αὐτός (αὐθεντία τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης σημειωτέον), ὁ ὁποῖος σέ νεαρή ἡλικία εἶχε μελετήσῃ ἐπισταμένως καί σέ βάθος τήν ἀστρολογία μέ σκοπό μάλιστα νά τήν ἀσκῆσει βιοποριστικά, ὡς ἐπάγγελμα, ἀπέτρεψε τόν ἅγιο Αὐγουστῖνο νά ἀσχολεῖται μέ αὐτήν, ὅπως τό ἔκανε καί ὁ ἴδιος ἐπειδή ἀντιλήφθηκε ὅτι ἦταν «σκέτη ἀπάτη» καί δέν ἐπιθυμοῦσε νά ἐξαπατᾷ τόν κόσμο, παρ' ὅλο πού ἡ συνήθης πρακτική τῶν

συγχρόνων του ἱατρῶν ἦταν νά χρησιμοποιοῦν προγνωστικά καί ξόρκια στή θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. Τί χρειαί ἔχουμε, λοιπόν, σημερινῶν μαρτύρων; Γι' αὐτό εἶπαμε κι ἄλλοτε ὅτι οἱ ἅγιοι πατέρες τά ἔχουν πεῖ ὅλα. Δέν χρειάζεται νά προσθέσουμε τίποτα. Ἄρκεῖ μόνο νά γράψουμε τίς ἀπόψεις τῶν συγχρόνων καί ἀπό κάτω τίς ἀπαντήσεις τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου. Δέν ὑπάρχουν πιά σύγχρονες ἀπαντήσεις ἀπό αὐτές κι ὅμως, συζητᾶμε αὐτά τά θέματα λές καί χρειάζονται συζήτηση. Γιατί εἶναι διαφορετικό πρᾶγμα νά τά συζητᾶμε γιά νά μάθουμε καί διαφορετικό νά τά συζητᾶμε γιά νά βροῦμε τήν ἀλήθεια. Νά ψάχνουμε, δηλαδή, νά βροῦμε τήν ἀλήθεια. **Ἡ Ἀλήθεια ὑπάρχει, μᾶς ἔχει ἀποκαλυφθεῖ, μᾶς ἔχει δοθεῖ. Ἐμεῖς πρέπει νά τήν οἰκειοποιηθοῦμε.** Αὐτά πού βρῆκαν οἱ παλαιότεροι ἀξίζουν καί αὐτά χάσαμε ἔμεῖς οἱ νεώτεροι. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, στό βιβλίο του «Ἐκθεσις Ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως» ἀναφέρεται στό τί εἶναι τό ὠροσκόπιο, τί εἶναι τά ζώδια καί φυσικά δέν ἀναφέρει ὅτι τά ζώδια ἀποκαλύπτουν τό μέλλον. **Τά ἄστρα εἶναι ὑλικά σώματα πού δέν ἔχουν νοῦ, συνεπῶς, δέν ἔχουν γνώση. Κινοῦνται ἀπό τόν Νοῦν τόν μέγα, τό Θεό.** Ἐλέγχονται, ρυθμίζονται γι' αὐτό ἔχουν ἀπόλυτη ἀκρίβεια –καί ὅσο οἱ ἐπιστήμονες τά μελετοῦν τόσο τό διαπιστώνουν αὐτό– ὥστόσο δέν εἶναι αὐτόνομα. Δέν ἔχουν τή δυνατότητα νά κινηθοῦν μόνα τους, οὔτε νά συγχρονισθοῦν, οὔτε νά συσχετισθοῦν μέ ἄλλα. **Ὁ Θεός ρυθμίζει τά πάντα** γιατί ἂν συγκρουστοῦν οὐράνια σώματα, θά γίνουν τεράστιες μεταβολές καί καταστροφές σέ ὅλο τό σύμπαν, ὄχι μόνο στή γῆ. Κι, ὅμως, ὅλα αὐτά συντηροῦνται τόσες χιλιάδες χρόνια μέσα στήν παλάμη τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ὁ συνέχων τά πάντα.

Ὁ Θεός ἄρχει, δέν ὑπάρχει!

Ὁ Θεός δέ μετριέται, δέν ἔχει περιορισμό. Οὔτε τῆς μεγαλοπρέπειάς του ὑπάρχει μέτρο καί περιορισμός, οὔτε τῆς δικαιοσύνης του, οὔτε τῆς σοφίας του, οὔτε τῆς ὑπαρξῆς του.

Ὡστόσο, ἀκόμα καί ἡ λέξη «ὑπαρξη» ὅταν ἀποδίδεται στόν Θεό εἶναι ἄστοχη καί ἀπρεπής. Ὁ Θεός ἄρχει, δέν

υπάρχει. Ὑπάρχει μόνο αὐτός πού βρίσκεται κάτω ἀπό τήν ἐξουσία, τήν ἀρχή τοῦ ὄντως ὄντος. Γι' αὐτό τή λέξη «ὁ ὢν» δέν πρέπει νά τή μεταφράζουμε «ὁ ὑπάρχων». Πρέπει νά βρεθεῖ μιὰ πιό κατάλληλη λέξη. Ἄρα, αὐτοί πού λένε ὅτι «δέν ὑπάρχει ὁ Θεός» ἔχουν ἐν μέρει δίκιο. Ἐν ἀγνοία τους ὁμολογοῦν τήν ἀλήθεια. Ἐκεῖνοι βέβαια θέλουν νά ποῦν ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἕνας μῦθος, ἕνα φέμα, ἕνα μῆ ὄν. Ἀλλά ἐμεῖς ξέρομε ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἡ μόνη πραγματικότητα καί ὅτι ἡ λέξη ὑπαρξη εἶναι ἀνάξιά Του. Ὁ Θεός δέν εἶναι ὑπαρξη, ὑπάρξεις εἴμαστε ἐμεῖς. Καί γι' αὐτό ἡ θεολογία τῆς ἐκκλησίας μας χρησιμοποιεῖ τή λέξη ὑπόσταση. Πρόσωπο καί ὑπόσταση. Ὅμιλεῖ γιά τρεῖς ὑποστάσεις τῆς Θεότητος καί ὄχι γιά τρεῖς ὑπάρξεις. Ὅμιλεῖ γιά τή Θεία Φύση καί τίς τρεῖς Ὑποστάσεις Της.

Ἡ πίστη καί ἡ χριστιανοσύνη εἶναι ἔμφυτες στόν ἄνθρωπο

Ὁ σοφός ἐκεῖνος γιατρός, πού ἦταν, ἐπίσης, ἕνας ἐξπέρ, θά λέγαμε, σπουδαῖος καί διαπρεπής τῆς ἀστρολογίας, πού τήν εἶχε μάθει τόσο καλά ὥστε νά τήν κάνει βιοποριστικό ἐπάγγελμα, ἔδινε συμβουλές στόν ἅγιο Αὐγουστῖνο νά κρατηθεῖ μακριά ἀπό αὐτήν γιατί εἶναι κάλπικη καί φεύτικη. Ποῦ εἶναι αὐτοί πού λένε ὅτι οἱ παλαιοί, οἱ ἀρχαῖοι ἦσαν κουτοί ἄνθρωποι; Ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἦταν προφανῶς σπουδαῖος γιά νά μάθει στό ἔπακρο μιὰ ἐπιστήμη, ἔστω καί κάλπικη καί μετά νά τήν ἀπορρίψει. Ποῖός σύγχρονως ἄνθρωπος ἀφιερώνει χρόνια τῆς ζωῆς του γιά νά σπουδάσει κάτι καί δέν τό ὑπερασπίζεται μέχρι θανάτου; Κι αὐτός τό σπούδασε, ἔφθασε μάλιστα στό ἀκρότατο σημεῖο τῆς γνώσης καί συμπέρανε ὅτι αὐτά πού σπούδασε εἶναι ἀνόητα κι ἀβάσιμα. Τέτοιοι ἄνθρωποι καί μετά ἀπό τέτοιες διεργασίες γίνονται χριστιανοί. Τέτοιοι ἄνθρωποι ἀπέρριψαν τίς προλήψεις καί τίς δεισιδαιμονίες τῶν ἀρχαίων καί τήν εἰδωλολατρία. Καί ἔρχονται σήμερα οἱ νεώτεροι νά μᾶς ποῦνε ὅτι οἱ χριστιανοί μέ τή βία, μέ τό μαχαίρι στό λαιμό, ἔκαναν τούς εἰδωλολάτρεις χριστιανούς.

Ἔσεῖς, πού μέ τά ὄπλα, μέ τίς στερήσεις, μέ τούς ἐκβιασμούς, μέ τίς θανατώσεις τόσα χρόνια προσπαθεῖτε νά κάνετε τόν κόσμο

ἄθεο, γιατί δέν τά καταφέρατε καί ἐμεῖς καταφέραμε καί κάναμε τούς ἄθεους χριστιανούς μέ τόν ἐκβιασμό; Ἄρα, ὁμολογεῖτε ὅτι ἡ πίστη εἶναι ἔμφυτη στόν ἄνθρωπο.

Δέν ἔχει δοκιμαστεῖ τόσα χρόνια ἡ ἀθεϊστική μέθοδος; Στή Ρωσία, στήν Ἀλβανία, στή Σερβία, στή Ρουμανία, στήν Πολωνία. Ἄς ἀφήσουμε τά ἄλλα κράτη. Τί διωγμοί ἔγιναν! Ἐπιτρεπόταν στόν ἄλλο νά πεῖ στό διπλανό του, στό γείτονα ὅτι εἶναι χριστιανός; Ὅχι! Τί παραπάνω δηλαδή κάνανε οἱ χριστιανοί τήν ἐποχή ἐκείνη καί κάνανε ὅλους τούς εἰδωλολάτρεις χριστιανούς; Σέ τί εἶδους βασανιστήρια, στερήσεις καί καταναγκασμούς τούς υπέβαλαν πού εἶναι ἄγνωστα σήμερα ὥστε νά ἐφαρμοστοῦν στούς χριστιανούς καί νά ἐξαλείψουν τό χριστιανισμό ἀπό προσώπου γῆς; Γιατί ἐξακοντίζουν μόνο μομφές καί δέ δίνουν λογική ἀπάντηση; Τόν διάβολο πρέπει νά φοβοῦνται, ὄχι τό διάλογο.

Βλέπετε, λοιπόν, τί ἄνθρωποι υπῆρχαν, τί ἀναστήματα, πόσο «φιλοκοσκίνιζαν» τά πράγματα. Σήμερα, οὔτε οἱ καθηγητές του πανεπιστημίου δέν «φιλοκοσκινίζουν» τά πράγματα. Ἀντίθετα, υπάρχουν κάποιοι πού προσπαθοῦν, μέ κάθε τρόπο, νά σπιλώσουν τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καί τῆς ἐκκλησίας Του σέ κάθε εὐκαιρία. Γιά ποιούς διωγμούς μιλάνε πού ἔγιναν στήν ἀρχαιότητα, στήν πρωτοχριστιανική ἐποχή, στήν ἐποχή τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου; Τέτοιες δολιότητες, τέτοιες αἰσχύρες, τέτοιες ἀτιμίες γίνονταν; Ὄταν οἱ ἴδιοι οἱ εἰδωλολάτρεις προτιμοῦσαν νά δικαστοῦν ἀπό τούς ἀρχιερεῖς, ποίος μπορεῖ νά μιλήσει γιά ἐκβιασμούς καί ὑποχρεωτική χριστιανοσύνη; Ἐδῶ, ὁ γέρον αὐτός ἰατρός καταδικάζει τήν ἀστρολογία. Ἐμεῖς, ὅμως, πρέπει νά πᾶμε ἀκόμα πιό βαθιά καί νά βγάλουμε τό συμπέρασμα ὅτι αὐτοί πού δέν ὑπολόγιζαν τόσα χρόνια σπουδῶν καί κυριολεκτικά τά πέταγαν στά σκουπίδια, ὅταν ἀνακάλυπταν ὅτι οἱ συγκεκριμένες σπουδές εἶναι ψεύτικες καί δέν ἀνταποκρίνονται στήν ἀλήθεια, σημαίνει ὅτι δέν μπορούσαν νά δεχτοῦν τά ψέματα. Στήν ἐποχή μας, ὅμως, τῆς παντοειδοῦς ἐλαφρότητας, πού οὔτε οἱ σπουδές ὑπολογίζονται, μπορεῖ ὅλα νά τά περιμένει κανεῖς.

Αὐτός ὁ γέρον ἰατρός εἶχε φιλότιμο. Δέν καταδεχότανε νά εἰσπράξει χρήματα καί νά κοροϊδεύει τόν κόσμο μέ κομπογιαν-

νίτικα πράγματα. Μά τό φιλότιμο εἶναι κάτι πολύτιμο πού ξεκινάει ἀπό τόν ἴδιο τόν ἄνθρωπο ὅταν ὁ ἄνθρωπος δέ θέλει νά κρατήσῃ τίποτα φεύτικο ἐπάνω του. Οὔτε φεύτικη γνώση, οὔτε φεύτικα πτυχία, οὔτε φεύτικες ἐπιστήμες. Ὅταν ἡ ζωή μας εἶναι φεύτικη καί κοιτᾶμε πῶς νά ἐξαπατήσουμε ὁ ἕνας τόν ἄλλο, τί πιά φυσικό νά νομίζουμε ὅτι εἶναι κι ἐξυπνάδα νά κοροϊδεύεις τό συνάνθρωπό σου; Τί μπορούμε νά κάνουμε σήμερα χωρίς νά μᾶς κοροϊδέψουν; Δέν μπορούμε νά στηριχτοῦμε οὔτε στους εἰδικούς. Γι' αὐτό κάθε λογικός ἄνθρωπος «κουμπώνεται» ὅταν ἀκούει γιά εἰδικούς.

Ὁ χριστιανός εἶναι ὁ πραγματικά εὐφυής

Οἱ ἄθεοι πού ἔχουν εἰλικρίνεια καί μυαλό θά γίνουν οἱ αὐριανοί πιστοί. Αὐτούς θέλουμε καί ὄχι ἄνθρώπους χαζούς, πού λένε ὅτι εἶναι χριστιανοί. **Χαζός καί χριστιανός δέν ὑπάρχει.** Καί ποιός εἶναι ὁ χαζός: αὐτός πού κάνει ἀρνητική κριτική, ὅταν ἀκούει τήν ἀλήθεια, καί αἰσθάνεται ὑπέροχα καί πείθεται, ὅταν ἀκούει τήν πλάνη καί τό ψέμα!

Ξέρετε πόσοι τέτοιοι χριστιανοί ὑπάρχουν; Λένε οἱ ἴδιοι ὅτι εἶναι χριστιανοί. Αυτόπροσδιορίζονται. **Ὁ χριστιανός εἶναι ὁ πιά ἐξυπνος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, ἀλλιῶς δέν εἶναι χριστιανός.** Κι ἐξυπνος εἶναι αὐτός πού ξεχωρίζει τήν ἀλήθεια ἀπό τό ψέμα. Ὅποιος δέν τό ξέρει αὐτό, ὄχι μόνο δέν εἶναι χριστιανός, ἀλλά εἶναι γιά τήν κόλαση. Δέν τό λέω ἐγώ. Δέν εἶναι δική μου ἡ κόλαση. Οὔτε ἐγώ θά κρίνω. Τό λέει ὁ ἴδιος ὁ Θεός: «Οὐαί οἱ λέγοντες τό πικρόν γλυκύ καί τό γλυκύ πικρόν». Ὅχι μόνο δέν τούς ἀναγνωρίζει τήν ιδιότητα νά εἶναι παιδιά Του, ἀλλά τούς λέει «ἀλοίμονό σας»! Δέν πρέπει νά ἀφήνουμε νά μᾶς κοροϊδεύουν, ὅπως ὁ σοφός γιατρός, πού ἀναφέρει ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος. Ὅμως, ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος εἶχε ἀφεθεῖ ἀρκετά χρόνια νά τόν ἐξαπατοῦν γιατί δέν εἶχε γίνει ἀκόμα χριστιανός.

Βλέπετε ὅτι ἡ χριστιανική ιδιότητα συμβαδίζει μέ τήν **πραγματική εὐφυΐα;** Ἡ ἐξυπνάδα δέν βρίσκεται στά ἐγκεφαλικά κύτταρα, εἶναι μέσα στήν καρδιά. Ὅταν ἡ καρδιά εἶναι καθαρή,

τό μυαλό είναι τετραπέρατο! Ἀλλά ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος, παρ' ὅτι εἶχε σπουδάσει τόσα πολλά καί ἦταν τόσο εὐφυής, τόσο ὀξύνους, ὁ ἴδιος παραδέχεται ὅτι συνέχιζε τήν ἐπιστήμη τῆς ἀστρολογίας. Ποῦ πῆγε αὐτή ἡ εὐφυΐα καί ἡ μὀρφωση; Πῶς δέν μπορούσε σκεφτεῖ κάτι τόσο ἀπλό; Δηλαδή, τί εἶναι τά ἄστρα; Ἐχουν νοῦ; Πέτρες δέν εἶναι; Κι ὅμως δέν τό σκέφτηκε. Διδάχτηκε ἀπό τό γέροντα γιατρό. Αὐτό, ὅμως, πού εἶναι σημαντικό γιά μᾶς εἶναι ὅτι, τελικά, πῆρε τά μαθήματα. Κι ἐκεῖ φαίνεται ἡ διαφορά του ἀγίου Αὐγουστίνου ἀπό ἐμᾶς. Γιατί, παρ' ὅτι δέν ἦταν ἀκόμη χριστιανός, παρ' ὅτι εἶχε τόν ἐπιστημονικό ἐξοπλισμό του, ἦταν ἀνοικτός στό νά ἀκούει, νά προσέχει τίς συστάσεις καί τίς συμβουλές, ὅταν διαπίστωνε ὅτι ὑπερεῖχαν τῶν δικῶν του ἀπόψεων. Ἐπομένως, ἔχουμε μπροστά μας τήν ἐξομολόγηση ἑνός ἀνθρώπου, μέ τήν ὁποία μᾶς ἐκθέτει τήν ζωή του ἀπό τήν ἡμέρα πού ἦρθε στόν κόσμο μέχρι πού ἔγινε ἅγιος. Ἔτσι, μπορούμε νά παρακολουθήσουμε κάθε στάδιο τῆς ζωῆς μας κοντά του καί νά συγκρίνουμε τή ζωή μας μέ τή ζωή του. Νά συσχετίσουμε τά προβλήματά μας μέ τά προβλήματα, πού ἐξομολογεῖται ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος. Μόνο ἂν τό κάνουμε αὐτό, ἀξιοποιοῦμε πράγματι αὐτό τό βιβλίο.

Ἄννα Μανωλάκη
Δικηγόρος

ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΙΑ ΤΙΣ «ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ» ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ

Μέ πολλή χαρά ἐλάβαμε ἐνδιαφέρουσα ἐπιστολή τοῦ σεβαστοῦ π. Λουκᾶ Τσιούτσικα, ἐφημερίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαγκαδᾶ, τήν ὁποία καί δημοσιεύουμε, διότι πιστεύουμε πῶς αὐτά πού ἐκφράζει προβληματίζουν καί ἄλλους ἀναγνώστες μας. Ἄλλωστε, καί ἂν ἀκόμη δέν εἴχαμε τό κίνητρο τῆς ἐπιστολῆς, σχεδιάζαμε νά γράψουμε διευκρινήσεις γιά τήν ἐπιλογή τοῦ

βιβλίου τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου, γνωρίζοντας τήν παραθεολογία πού ἔχει ἀναπτυχθεῖ γύρω ἀπό τό ὄνομα καί τά πιστεύματά του.

« Ἀγαπτιέ καί σεβαστέ π. Βασίλειε,

Εὐχαριστῶ γιά τήν πρόφρονα καί εὐγενῆ ἀποστολή σὶν ἔλαχισιότητά μου τοῦ ὠραίου καί ψυχωφελοῦς περοδικοῦ τῆς Ἐνορίας σας (Ἄγ. Νικολάου Πευκακίων). Εὐχομαι ὁ Κύριός μας νά φωτίζει καί νά ἐνισχύει ἐσῶς καί τούς συνεργάτες σας σὶν ἔκδοση αὐτή καί πλούσια νά εὐλογεῖ τό σημαντικό ἐνοριακό σας ἔργο.

Ἦ Ὁμως ἡ ἀγάπη σας μοῦ δίνει τό θάρρος νά ἐρωτήσω μήπως, ἀντί τῶν “ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΩΝ” τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου (ἐναντίον τῆς “θεολογίας” τοῦ ὁποίου τόσα ἀπό ἀξιολόγους ὀρθοδόξους θεολόγους ἔχουν γραφεῖ καί ἡ ὁποία μόνο μέ σημαντικές ἐπιφυλάξεις ἀπό τήν Ἐκκλησία γίνεται δεκτὴ), θά ἦταν προτιμότερο νά παρουσιασεῖ καί προς πνευματικὴ οἰκοδομὴ νά προσφερθεῖ, κάποιο ἄλλο ἔργο ἀπό τά πάμπολα τῶν πολλῶν τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας ὀρθοδοξοτάτων παλαιῶν καί νέων Πατέρων;

Μέ τήν ἐν Χριστῶ ἀγάπη καί ζπιῶντας τήν εὐχή σας

π. Λουκῆς Τσιούτσικας»

Ὁ π. Λουκῆς γράφει ἐναντίον τῆς θεολογίας τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου στηριζόμενος, ὅπως γράφει, σέ θεολόγους, οἱ ὁποῖοι, ὁμως –πρέπει νά διευκρινήσουμε– ἔχουν ὡς κοινὴ πηγή πληροφορήσεώς τους τίς ἐκτιμήσεις τοῦ πράγματι σπουδαίου θεολόγου, π. Ἰωάννου Ρωμανίδου.

Μιά προσεκτικὴ μελέτη αὐτῶν πού γράφει ὁ π. Ρωμανίδης γιά τήν θεολογία τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου μᾶς ὀδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι ἡ θεολογικὴ κριτικὴ του ἀναφέρεται **στά ὅσα παρανόησαν οἱ Δυτικοί** διαβάζοντας τά συγγράμματα τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου καί ὄχι σέ αὐτά πού ἐκεῖνος ἔγραψε. Ἰδιαιτέρως διεστραμμένες εἶναι οἱ προεκτάσεις καί αὐθαίρετα τά συμπεράσματα πού ἐπενόησαν, πολλοὺς αἰῶνες μετᾶ, οἱ φράγκοι θεολόγοι, καπηλευόμενοι τό ὄνομα τοῦ ἁγίου.

Ἐξ ἄλλου δέν πρέπει νά ἀγνοηθῆ τό γεγονός ὅτι ὁ ἅγιος

Αύγουστίνος ἐγνώριζε στοιχειωδῶς τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα, πράγμα τὸ ὁποῖο ἐμποδίζει καθοριστικὰ τὴν διατύπωση τῶν λεπτεπιλέπτων θεολογικῶν νοημάτων, μὲ ἀποτέλεσμα, οἱ ἀναγνώστες τῶν κειμένων του νὰ τὸν παρανοοῦν καί, μάλιστα, μετὰ τόσους αἰῶνες καί μὲ τίς σκοπιμότητες τῆς Λατινικῆς πλάνης.

Γιὰ μᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους ὁδηγὸς γιὰ τὴν ἀξιολόγηση τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου εἶναι ἡ «Ὁμολογία» τῆς Ε΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, στὴν παράγραφο 4 τῆς ὁποίας διαβάζουμε:

«Πρὸς τοῦτοις δὲ ἀκολουθοῦμεν ἐν ἅπασι καὶ τοῖς ἁγίοις Πατράσι καὶ διδασκάλοις τῆς Ἐκκλησίας, Ἀθανασίῳ, Ἰλαρίῳ, Βασιλείῳ, Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ, καὶ Γρηγορίῳ τῷ Νύσσης, Ἀμβροσίῳ, Αὐγουστίνῳ, Θεοφίλῳ, Ἰωάννῃ τῷ Κωνσταντινουπόλεως, Κυρίλλῳ, Λέοντι, Πρόκλῳ. **Καὶ δεχόμεθα πάντα τὰ παρ' αὐτῶν περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ εἰς κατάκρισιν τῶν αἰρετικῶν ἐκτεθέντα.**»

Γιὰ τὸ κῦρος τῆς «Ὁμολογίας» αὐτῆς γράφει ὁ σεβ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως κ. Μελέτιος:

«Ἡ Ὁμολογία τῆς Ε΄ Συνόδου εἶναι Κανὼν Ὁρθοδοξίας. Ὁ ἅγ. Μαρτῖνος πάπας Ρώμης ὁ Ὁμολογητὴς λέγει, ὅτι ὁ μὴ δεχόμενος τὴν Ὁμολογίαν αὐτὴν «λόγῳ καὶ διανοίᾳ», δηλαδή καὶ τὸν λεκτικὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἔχει διατυπωθῆ καὶ τὰ νοήματα πού ἐκφράζει, εἶναι κατάκριτος, δηλαδή ἀναθεματίζεται» (Ἡ Ε΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, Ἀθῆναι 1985, σελ. 231, ὑποσ. 7).

Παρά ταῦτα, ἐμεῖς δὲν ἐπιλέξαμε γιὰ τίς ὀμιλίες τῆς Πνευματικῆς μας Ἑστίας, κάποιο ἀπὸ τὰ δογματικὰ κείμενα τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου ἀλλὰ τίς «ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ» του, μέσα ἀπὸ τίς ὁποῖες χειραγωγούμεθα μὲ ἀκρίβεια στὴν ἐξέταση τῆς συνειδήσεώς μας ἀπὸ τὴν παιδικὴ μας ἡλικία μὲ σκοπὸ καὶ προοπτικὴ τὴν κατὰ Θεὸν αὐτογνωσίᾳ μας.

π. Β. Ε. Β.

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ
Ι. ΝΑΟΣ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ

Λοκλητιού 38 - Αθήνα
Τηλ: 210.3612449
Fax: 210.3627037

ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

**“ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕ ΑΠΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ”
ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2010**

Τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Νικολάου Πευκακίων Ἀθηνῶν, ἔχει τήν τιμή νά σᾶς προσκαλέσῃ στήν **ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ** (ὁδός Ἀκαδημίας), σέ ἡμιημερίδα γιά τήν **Παιδεία**, πού διοργανώνει μέ τήν χορηγία τῶν Ἐκδόσεων **“ΥΠΑΚΟΗ”**, τήν **Κυριακή 31 Ἰανουαρίου 2010**, ἀπό τίς **5** τό ἀπόγευμα ἕως τίς **9** τό βράδυ, μέ γενικό θέμα:

«ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕ ΑΠΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ»

Θά προηγηθοῦν πέντε Εἰσηγήσεις καί θά ἐπακολουθήσῃ συζήτηση.

Ἡ ἐπικαιρότητα τῆς ἡμιημερίδος αὐτῆς εἶναι αὐτονόητη, ἀφοῦ καθημερινά διαπιστώνεται ἀπό τοὺς πάντες πῶς ὁ λαός μας, ἀπό φωτιστής τῶν Ἐθνῶν, κατήντησε νά συναγωνίζεται τοὺς ἀγροίκους!

Ἡ συμμετοχή ὄλων μας εἶναι ἐπιβεβλημένη.

Ἡ Εἴσοδος εἶναι ἐλευθέρη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- 17.00. Έναρξη - Χαιρετισμός
- 17.30. «Οί Θεανθρώπινες ρίζες τῆς Ἐκπαιδεύσεως»
(Ἄρχιμ. Σαράντης Σαράντος).
- 18.00. « Ἡ κρίση τῆς Παιδείας, κρίση ἀξιῶν»
(καθηγητῆς κ. Σαράντος Καργάκος).
- 18.30. «Σχολική Ἐκπαίδευση καί Φροντιστήριο. Μῦθοι καί
πραγματικότητα» (κ. Μιχαήλ Ἡλιάδης, μαθηματικός).
- 19.00. «Μιά ματιά στήν Εὐρώπη γιά τήν Ἑλληνική Ἐκπαί-
δευση» (κ. Λέων Μπράνγκ, δρ.θεολογίας).
- 19.30. « Τί εἶδους Παιδεία θέλουμε;»
(Πρωτ. Βασίλειος Βολουδάκης).
- 20.00. Συζήτηση ἐπί τῶν Εἰσηγήσεων.
- 20.45. Βράβευση νεοεισαχθέντων φοιτητῶν.
- 20.55. Ψήφισμα- Κλείσιμο τῆς Ἡμιμερίδος.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΥΠΑΚΟΗ'

ΝΕΟΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Τό Σάββατο, 19 Δεκεμβρίου 2009, ἔγινε στό Ναό μας ἡ εἰς Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ διακόνου π. Σάββα Ζέρβα, πνευματικοῦ τέκνου τῆς ἐνορίας μας, θεολόγου καί καθηγητοῦ τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης.

Ἡ χειροτονία ἐτελέσθη ἀπό τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ, ἐνώπιον πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος, συλλειτουργούντων δώδεκα πρεσβυτέρων, τεσσάρων διακόνων καί συμπροσευχομένων πολλῶν κληρικῶν ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Βήματος.

Ὁ π. Σάββας μέ ἔκδηλη συγκίνηση εἶπε:

«Ποίαις χερσί δέ προσπαύσω τό σόν ἀκήρατον σῶμα». Αὐτή ἡ φράση, Σεβασμιώτατε, σεβαστοί πατέρες, ἱερολογιώτατοι διάκονοι, ἀγαπητοί ἀδελφοί τριγυρνοῦσε βασανιστικά στό μυαλό μου καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς διακονίας μου, ἰδιαίτερα δέ κατά τή στιγμή τῆς συστολῆς τῶν Τιμίων Δώρων, ὅταν ἔχοντας μεταλάβει ἀναξίως αὐτῶν ἔπιανα στά χέρια μου τό ἀχραντον Σῶμα τοῦ Κυρίου προκειμένου νά τό ἐνώσω μέ τό Τίμιον Αἷμα του. Κάθε στιγμή ἐνιωθα καί νιώθω ὅτι ἡ προσωπικότητά μου καί ἡ ὅλη ἀναστροφή μου δέν εἶναι ἀντάξια τῆς χάριτος πού ἔλαβα τήν ἡμέρα τῆς χειροτονίας μου, ὅτι, τελικά, ἡ ἀνοχή καί ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου εἶναι ἀπύθμενος. Ὑπῆρχαν φορές πού τελείωνε ἡ ἡμέρα καί δέν μπορούσα νά πιστέψω ὅτι εἶχα συμμετάσχει στά μυστήρια τοῦ Θεοῦ χωρίς νά καταφλεγῶ, ἐνῶ μέσα μου ἐπικρατοῦσε μία ἀνείπωτη γαλήνη. Ὅντως ἡ ζωή μου εἶχε ἀρχίσει νά μετατρέπεται σ' ἓνα θαῦμα, ὅπως μοῦ εἶχατε τονίσει σεβασμιώτατε. Ἐνα θαῦμα μέσα σ' ἓνα κόσμο πού ἔχει ἀνάγκη ἀπό θαύματα ἀλλά δέν κάνει τίποτα γιά νά τά δεῖ καί νά τά πιστέψει καί πού, τελικά, ἀπεγνωσμένα προσπαθεῖ νά δημιουργήσει δικά του, ἐφήμερα θαύματα.

Συμβαινόντων ὅλων αὐτῶν ἀποφασίσατε σεβασμιώτατε πατέρα μου νά μέ καλέσετε στόν δεύτερο βαθμό τῆς ἱερωσύνης νά μὴν εἶμαι πλέον μόνο συμμετοχός στά θαυμασιῶς ὑπό τοῦ Θεοῦ τελούμενα ἀλλά καί συνεργός, νά λάβω δύναμη πού ἀνήκει μόνο στόν Κύριο καί ὑπέρογα ἔχει εὐδοκήσει νά δέχονται καί οἱ ἄνθρωποι. Ἡ κλήση σας αὐτή μέ φέρνει σέ σύγκρουση μέ ὅτιδήποτε φθαρτό, ἐπίπλαστο, πεπερασμένο, μέ φέρνει σέ σύγκρουση μέ τόν κόσμο, μέ ὑποχρεώνει νά τόν προσλαμβάνω συνεχῶς καί τόν ἀναφέρω στόν Θεό διά τῶν ἁγίων Του μυστηρίων καί διά τοῦ λόγου Του. Ἔργο πολύ δύσκολο, ἀλλά καί ἐξόχως ἐνδιαφέρον καί οὐσιαστικό, ἔργο γιά τό ὁποῖο διψοῦν οἱ ἄνθρωποι ὅλης τῆς οἴκουμένης πού ζητοῦν διέξοδο ἀπό τήν μουντή καθημερινότητά τους. Εἶναι ἀδύνατον ἀνθρωπίνως νά ἐπιευχθοῦν τά παραπάνω. Μόνο ἡ χάρις τῆς ἱερωσύνης παρέχει

τήν δυνατότητα σέ φθαρτούς ανθρώπους νά ἐπιτελοῦν τά ἄφθαρτα ἔργα τοῦ Θεοῦ. Μόνο αὐτή μπολιάζει τίς ψυχές μέ ἀγιότητα, καθαρίζει τόν στιγματισμένο χιτῶνα τους, τίς ποτίζει καί τίς τρέφει μέ τό σῶμα καί τό αἷμα τοῦ Κυρίου.

Ἄτενίζοντας τό μεγαλεῖο τοῦ ἀξιώματος ἰλιγγιᾷ ὁ νοῦς μου. Πῶς εἶναι δυνατόν νά ἔχει εὐδοκήσει ὁ Θεός, στήν προκειμένη περίπτωση, ἕνας νέος ἄνθρωπος νά δέχεται τέτοια τιμή καί χάρη; Ἀπεγνωσμένα προσπαθῶ νά κατανοήσω γιατί ὁ Κύριος συνέδεσε τήν πρός αὐτόν ἀγάπη μέ τήν διαποίμανση τῶν λογικῶν του προβάτων. «Σίμων Ἰωνά φιλεῖς με· ποίμαινε τά πρόβατά μου». Καί ἡ ἀπάντηση

δέν ἀργεῖ νά ἔρθει..... Γι' αὐτό δέν θά ἐπιμκύνω τόν λόγο μου εἶναι ἀδύνατον ὅμως νά μὴν σταθῶ στήν συμβολή κάποιων προσώπων στά πρῶτα βήματα τῆς νέας μου ζωῆς.

Στό μυαλό μου πρῶτα ἔρχεται ἡ μορφή σας σεβασμιώτατε. Καί αὐτό διότι ὑπήρξατε βασικός παράγων ὑποστήριξης στήν νέα μου πορεία. Αὐτό πού ὀφείλω νά ἀναφέρω εἶναι ἡ μοναδική σας ἰκανότητα νά κάνετε τούς κληρικούς σας νά νιώθουν ἄνετα τόσο ὅταν βρίσκονται κοντά σας, ὅσο καί ὅταν ἐπιτελοῦν τό ἔργο τους. Συμπεριφορά πού, ἐμένα προσωπικά μέ ὠφέλησε, πού ἀποκρυστάλλωσε στό μυαλό μου τήν πατρική εἰκόνα πού εἶχα δημιουργήσει γιά σᾶς. Θά μπορούσα νά ἀναφέρω πολλά περιστατικά τῆς προσωπικῆς σας μέριμνας δι' ἐμέ, γνωρίζοντας, ὅμως, τό ταπεινόν τοῦ χαρακῆρος σας δέν θά ἤθελα νά σᾶς φέρω σέ δύσκολη θέση. Τό προσωπικό σας

παράδειγμα ὡς λειτουργοῦ καί πάνω ἀπ' ὅλα ὡς ἀνθρώπου μ' ἔχει στιγματίσει. Ἐκ βάθους καρδιάς σᾶς εὐχαριστῶ γιά τήν ἐμπιστοσύνη πού μου δείχνετε καί γιά τήν πατρική σας ἀγάπη. Θεωρῶ ὅτι δέν θά βρισκόμουν σ' αὐτή τήν θέση ἂν δέν εἶχα τήν ὑποστήριξη καί τήν ἀγάπη τῶν γονέων μου καί τῆς ἀδελφῆς μου πού ἐπέδρασαν καταλυτικά στήν μέχρι τώρα πορεία μου. Μέ βοήθησαν ἐξαιρετικά στό νέο μου ξεκίνημα δίνοντας μου ὠθηση, μή ἀνακόποντας τά ὄνειρα μου. Ἄδυνατῶ ἐπίσης νά σκεφτῶ τόν ἑαυτό μου σ' αὐτή τήν θέση χωρίς τήν καθοδήγηση, τήν πατρική ἀγάπη, τίς νουθεσίες καί τήν κατά Θεόν οἰκοδομή μου ἀπό τόν πνευματικό μου, πατέρα Βασίλειο Βολουδάκη πού πραγματικά

ἔχει ἀναλώσει τὸν ἑαυτό του σὴν ἐπίβλεψη τῶν πνευματικῶν του τέκνων καὶ πού, ἡ παρουσία του σὴν ζωὴ μου, τῆς ἔχει δώσει πλέον μορφὴ φωτοφόρα καὶ θεοειδῆ.

Θερμότερες εὐχαριστίες ὀφείλω στὸν Γενικό Ἀρχιερατικό Ἐπίτροπο τῆς Ἱ. Μ. Ὑδρας, Σπετσῶν, Αἰγίνης καὶ Ἑρμιονίδος καὶ τὸν π. Ἀκίνδυνο Δαρδάνο πού μέ τιμᾶ μέ τὴν ἀγάπη του. Ἀξέχαστες πραγματικά μοῦ ἔχουν μείνει οἱ στιγμές πού συνεορτάσαμε σὴν Ὑδρα καθὼς καὶ ἡ φροντίδα του δι' ἐμέ ὅποτε βρίσκομαι στό ἀρχοντιοῦσι τοῦ Σαρωνικοῦ.

Δέ βρίσκω λόγια νά ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνη μου στό πρόσωπο πού, χωρὶς τὴ δική του παρουσία, καθὼς καὶ τῆς οἰκογενείας του, θά μοῦ ἦταν ἀδύνατο νά ἐγκληματισθῶ σὴ νῆσο τῆς Αἰγίνης. Ὁ ἐπιστήθιος φίλος μου π. Ἀμφιλόχιος Γελαδάκης ἦταν καὶ εἶναι πάντα δίπλα μου ὅποτε τὸν χρειαστῶ καὶ μόνον αὐτός γνωρίζει ὅλα ὅσα μοῦ ἔχει προσφέρει στά 10 χρόνια τῆς φιλίας μας. Εὐχαριστῶ ἐπίσης θερμά τοὺς ἐνοριῖτες καὶ τίς ἐνοριτίσσεις τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγ. Νικολάου Αἰγίνης πού μέ ἀγκάλιασαν ἀπ' τὴν πρώτη στιγμή τῆς ἐκεῖ παρουσίας μου. Βαθεῖα εὐγνωμοσύνη αἰσθάνομαι γιὰ τὴν Καθηγουμένη τῆς Ἱ. Μ. Ἀγ. Νεκταρίου Θεοδοσία μοναχὴ καὶ τὴν συνοδεία αὐτῆς. Ἀπέραντη εἶναι ἡ ἀγάπη πού ἔλαβα κατὰ τὴ διάρκεια τῆς διακονικῆς μου πορείας ἀπὸ τοὺς συνδιακόνους μου π. Ἱερόθεο καὶ π. Θεόδωρο πού μέ βοήθησαν καταλυτικά στά πρῶτα μου βήματα καὶ μέ τοὺς ὁποίους περάσαμε ἀλυσιμόντες στιγμές τρέχοντας νά διακονήσουμε μαζί μέ τὸν ἐπίσκοπο μας στά πανηγυράκια τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ τοῦ φθινοπώρου. Εὐχαριστῶ καὶ πάλι τοὺς διδασκάλους μου, τοὺς φίλους μου, ὅλους τοὺς σεβαστοὺς πατέρες καὶ ἀγαπητοὺς συνδιακόνους πού βρίσκονται σήμερα ἐδῶ, καθὼς καὶ ὅλους τοὺς πατέρες τῆς Αἰγίνης....Κύριε Σὺ γνωρίζεις τὴν ἀγάπη μου γιὰ Σένα, αὐτὴ εἶναι πού μέ ὠθεῖ κοντά Σου, πού μέ κάνει νά κλίνω τὰ γόνατα καὶ νά λάβω τὴν Χάριν. Μὴ μέ ἀποδοκιμάσεις ἐκ παιδῶν σου, ἐνίσχυσον μέ εἰς τὴν προκειμένην διακονίαν.

Ὑπεραγία Θεοτόκε, Κυρία τῆς ζωῆς μου, δεχθεῖτε τίς πρεσβεῖες τοῦ ἁγίου Νεκταρίου πού σᾶς ἠγάπησε τόσο, τοῦ ἁγίου Σάββα πού ἠγιάσθη μιμούμενος τὴν ἀγνότητα σας καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου πού βάδισε στά χνάρια Σας, καὶ ἐναποθέσει τες ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Υἱοῦ Σας γιὰ νά μέ λυπηθεῖ καὶ νά μὴν μέ καταφλέξει μέ τὴν ἐπερχομένην ἐπ' ἐμέ χάριν.

Στὸν κατανυκτικό χειροτονητήριο λόγο τοῦ π. Σάββα ἀπήντησεν ὁ Σεβασμιώτατος κ. Ἐφραίμ, μέ τὰ ἐξῆς θεολογικά, νηπτικά καὶ πατρικά λόγια:

«Ἀγαπητέ μοι Διάκονε π. Σάββα,

Ἀκούσαμε μετὰ προσοχῆς τὰ ὅσα μετὰ πολλῆς συγκινήσεως καὶ ἐσωτερικῆς κατανύξεως εἶπες, καὶ μέ τὰ ὁποῖα προσπάθησες μέ ἐνάργεια νά ἐκφράσης τὰ ἱερά συναισθήματα, πού ὡς ποτάμια ρεύματα πλημμυρίζουν αὐτὴν τὴν πανεπίσημη καὶ μοναδική γιὰ σέ στιγμή, τὴν φλεγο-

μένην καρδίαν σου καί ὀλόκληρον τήν ὑπαρξή σου.

Σ' αὐτό τό διάστημα πού σέ γνωρίσαμε διαπιστώσαμε ὅτι ἀπό βρέφους οἶδας τά ἱερά γράμματα πλησίον ἀπλῶν, ἀλλ' εὐσεβῶν γονέων, παρά ἀξίων κατὰ πάντα πνευματικῶν πατέρων καί ἐξετιμήσαμε τήν εὐγένειά σου, τό φιλότιμον τοῦ χαρακτήρος σου, τήν σοβαρότητα καί τήν περίσκεψιν πρό τῆς κλίσεως σου εἰς τήν ἱερωσύνην, τήν ἀγάπην σου πρός τήν Ἐκκλησίαν, τήν πνευματικήν σου καλλιέργεια, τήν αὐταπάρνησιν, τό ὀλιγαρκές.

Πάντα ταῦτα μᾶς ἔπεισαν, καθώς καί οἱ μαρτυρίες ὄλων ὅσοι σέ ἐγνώρισαν, νά προβῶμεν σήμερον εἰς τήν εἰς Πρεσβύτερον χειροτονία σου.

Σήμερα ἀντί ἄλλων λόγων θά σοῦ εἶπω δύο-τρία πράγματα ὡς πνευματική παρακαταθήκη εἰς τόν Ἱερατικόν σου δόλιχον.

Πρῶτον· Νά ἔχης βαθειά καί ἀδίστακτη πίστιν εἰς τόν Θεόν. Αὐτή θά εἶναι τό θεμέλιον καί ἡ βάση τῆς Ἱερατικῆς σου Διακονίας. Ὁ βράχος πάνω στόν ὁποῖον θά συντρίβονται ὅλες οἱ καταιγίδες τῆς ἀπό ἐδῶ καί πέρα Σταυροφόρου πορείας σου. Αὐτή ἡ πίστις θά συνοδεύεται ἀπό εἰλικρινῆ ταπείνωση. Ἀπό ἓνα ἄδειασμα καί ἀπόλυτη κένωση. Ταπείνωση χωρίς ἔργα μπορεῖ νά σέ σώσῃ. Ἔργα χωρίς ταπείνωση εἶναι ἀνώφελα. Πάντοτε θά ἔχης κατὰ νοῦν τά λόγια τῆς Ἁγίας ἀναφορᾶς «Σύ (ὁ Θεός) ἐκ τοῦ μή ὄντος εἰς τό εἶναι ἡμᾶς παρήγαγες (ἀπό τό τίποτα μᾶς ἔφερες στή ζωή) καί παραπεσόντας· ἀνέστησας πάλιν· καί οὐκ ἀπέστης, πάντα ποιῶν ἕως ἡμᾶς εἰς τόν οὐρανόν ἀνήγαγες καί τήν Βασιλείαν σου ἐχαρίσω τήν μέλλουσαν». Δέν θά ξεχνᾶς ποτέ ὅτι εἴμασθε ἓνα “τίποτα”, καί ὅτι τά πάντα εἶναι δῶρα καί χαρίσματα τοῦ Θεοῦ. «Τί ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες, εἰ δέ καί ἔλαβες τί καυχᾶσαι ὡς μή λαβῶν;». Ἐδῶ μιά στάση ἀρμόζει, ἡ εὐχαριστιακή: «ὑπέρ τούτων ἀπάντων εὐχαριστοῦμεν σοι».

Αὐτό δημιουργεῖ μέσα μας τήν ταπείνωση. Ἐνας ταπεινός ἄνθρωπος ἔχει πολλή χάρη. Κάθε πρωΐ ὁ Θεός, εὐλογεῖ τόν κόσμον μέ τό ἓνα χέρι, ἀλλά, ὅταν δεῖ κανένα ταπεινό ἄνθρωπο, τόν εὐλογεῖ μέ τά δύο χέρια, ἔλεγε ἓνας ἅγιος Γέροντας.

Δεύτερον· Νά ἀφήνεσαι διὰ τῆς καθαρᾶς καί ἀδιαλείπτου προσευχῆς στήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ «ἐαυτούς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα».

Θά ἀναφέρω κάτι ἀπό τήν ζωὴ τοῦ παπά Τύχωνα, ὅπως μᾶς τό διέσωσε ὁ βιογράφος του, μεγάλος Γέροντας Παῖσιος, γιά νά καταλάβουμε τί εἶναι πρόνοια Θεοῦ.

Στό κελλί του στό Ἅγιον Ὄρος, Ναός δέν ὑπῆρχε καί τοῦ ἦταν ἀσφαλῶς ἀπαραίτητος. Χρήματα δέν εἶχε. Προσηύχετο ὅμως πολύ καί

είχε μεγάλη πίστη στο Θεό ότι θα τον βοηθήσει. Έκανε, λοιπόν, προσευχή και ξεκίνησε για τις Καρυές, με την έμπιστοσύνη στο Θεό ότι θα του οικόνομουσε τα χρήματα που θα χρειάζονταν για το Ναό.

Πρίν φθάσει ακόμη στις Καρυές, την Πρωτεύουσα του 'Αγίου Όρους, τον είδε από μακριά τον παπά-Τύχωνα, ο Δικαίος του προφήτη 'Ηλία και τον φώναξε. 'Όταν πλησίασε κοντά του είπε· κάποιος καλός χριστιανός, από την 'Αμερική μου έστειλε μερικά δολλάρια να τα δώσω σε εκείνον που δεν έχει Ναό, για να κτίση. 'Εσύ δεν έχεις Ναό, πάρε αυτά τα χρήματα και φτιάξε. Δάκρυσε ο Γέροντας από συγκίνηση και εύγνωμοσύνη στο Θεό και σχολιάζει ο Γέρο Παΐσιος· επόμενο ήταν να τον άκουση ο Θεός, αφού ο Γέροντας από μικρό παιδί άκουγε και τηρούσε τις Θείες έντολές και δεχόταν ούράνιες εύλογίες.

Καταλαβαίνεις τώρα σύ, αγαπητέ π. Σάββα και όλοι μας, που εύρίσκεται ή δύναμής μας· όχι στα δεκανίκια της κοσμικής έξουσίας, όχι στο άδηλον και άστατον του πλούτου, όχι στη δική μας σοφία και στις δικές μας ικανότητες· αλλά στη σοφία και στη δύναμη του παντοδυνάμου Θεού. Τα κεφάλαιά μας, οί θησαυροί μας είναι πνευματικοί. Πίστις, ταπεινώσις, τήρησις των έντολών του Θεού, προσευχή αδιάλειπτος. Και τότε θα λαμβάνης ούράνιες εύλογίες. Θα γίνης κυριολεκτικά δοχείον άρειτης, όλόκληρος ή ύπαρξή σου θα αναβλύζη θεϊον μύρον, όταν βέβαια δεν έχει μέσα της κάτι σάπιο.

Και τελειώνω.

Τρίτον· Νά βιώνης την παρουσία του Χριστού σε κάθε σου βήμα. 'Αφού θα έχεις στραμμένα τα μάτια της ψυχής σου στο έλεος και την αγάπη του Θεού, τότε θα αισθανθής την γλυκιά φλόγα της παρουσίας του Κυρίου στην καρδιά σου.

Την φλόγα που έννοιωσαν οί δύο μαθητές να καιή την καρδιά τους κατά την πορεία τους μαζί με τον άναστημένο Χριστό προς 'Εμμαούς.

Αυτή ή καύση, ή όποία συντελεΐται στις καρδιές των μαθητών, είναι καρπός της υπερβολικής αγάπης προς τον Χριστόν, τις φλόγες της όποίας δεν μπορούν να σβήσουν όλα τα ποτάμια του κόσμου.

Αυτή ή "καιομένη καρδιά" αποτελεί την θεμελιώδη προϋπόθεση για την ιερατική σου πορεία.

'Υστερα θα έλθη και ή «διάνοιξη του νοϋ, του συνιέναι τας Γραφάς». Και αυτό όλόκληρώνεται με την έλευση του Παρακλήτου Πνεύματος με την μορφήν Πυρίνων γλωσσών.

Αυτό ακριβώς συμβαίνει και τώρα. Κατέρχεται τό 'Αγιον Πνεϋμα στη χωματίνη ύπαρξή σου, για να την κάνη όλη φωτεινή, όλη πύρινη, όπως ή

φωτιά μεταβάλει τόν σίδηρο σέ ὀλοφώτεινη πυρακτωμένη μᾶζα. Τοῦτο ἀπαιεῖ τήν ἐτοιμασία τῆς ἱερατικῆς καρδιάς καί τοῦτο συμβαίνει ἐξαιρέτως κατά τήν Θ. Εὐχαριστίαν. «Τί ἄλλο εἶναι ἡ εὐχαριστία παρά ἡ μετάληψη τῆς ἀδιάκοπης ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἄσβεστης φλόγας, πού μεταμορφώνει καί ἀγιάζει τούς πάντες καί τά πάντα;

Οὐκοῦν, φόβῳ πρόσελθε, «μή φλεγῆς πῦρ τυγχάνει», προσφιλέστατε Διάκονε, ἵνα λάβῃς αὐτήν τήν καιομένην Ἱερωσύνην, τῆς ὁποίας εἶθε νά φανῆς ἄξιος, τηρήσαι δέ αὐτήν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ «δροσιζόμενος ἀφράστῳ, ὡσπεροῦν, ἡ βάτος πάλαι ἡ ἀφλέκτως καιομένη».

Ὁ νέος ἱερομόναχος, π. Σάββας θά ὑπηρετήσῃ στήν Ἱ. Μητρόπολη Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης, μέ κέντρο τῆς διακονίας του τόν Ἱ. Ν. Ἁγ. Νικολάου Αἰγίνης.

Ἐκφράζουμε ἐγκάρδιες εὐχαριστίες πρὸς τόν Τριαδικό Θεό μας, τόν Ἁγιο Νικόλαον καί τόν Ἁγιον Νεκτάριον, οἱ ὁποῖοι κατηύθυναν τά βήματα τοῦ π. Σάββα παιδιόθεν ἕως τῆς εὐλογημένης ὥρας τῆς χειροτονίας του, ὅπως, ἐπίσης, καί πρὸς τόν Σεβασμιώτατον Ἁγιον Ὑδρας, γιά τήν πατρική ἀγάπη καί στοργή πού ἐπέδειξε καί ἐπιδεικνύει, ὥστε οἱ κληρικοί νά ἔχουν τόν ὄντως ἐπίσκοπό τους, πνευματικό στήριγμα καί ὁδηγό στήν πολυποίκιλη καί πολυεύθυνη ἀποστολή τους.

Μετά τή χειροτονία ἐπηκολούθησε μικρή δεξίωση στό Ἀρχονταρίκι τοῦ Ναοῦ μας, κατά τήν ὁποία δόθηκε ἡ εὐκαιρία ἀνταλλαγῆς πνευματικῶν προβληματισμῶν, πράγμα πού συνετέλεσε στήν προσέγγιση καί στήν καλύτερη γνωριμία τῶν κληρικῶν τῶν Ἀθηνῶν μέ τούς κληρικούς τῆς Ἱ. Μητρ. Ὑδρας.

Εὐχόμεθα στόν νεοχειροτόνητον νά βαδίσῃ στά ἴχνη τοῦ ἀγίου Σάββα καί νά «πληροφορήσῃ τήν διακονίαν του».

ΤΟ 2010 ΘΑ ΦΕΡΘΟΥΜΕ ΣΑΝ ΚΟΜΠΛΕΞΙΚΟΙ;

Τὰ θεῖα γεγονότα τῶν ἡμερῶν πού μόλις περάσαμε, δηλ. ἡ Γέννησις, ἡ Περιτομή καὶ ἡ Βάπτισις τοῦ Κυρίου μας, μᾶς δείχνουν μὲ τὸν πλέον σαφῆ τρόπο, τί θὰ πεῖ κένωσις καὶ ταπεινώσις. Γιὰ χάρι μας ὁ ἄσαρκος Θεὸς Λόγος σαρκώθηκε καὶ ὑπέβαλε τὸν ἑαυτό Του ἐκουσίως στὴν περιτομή καὶ πρὶν ἀπὸ τὴ δημόσια ἐμφάνισή Του στὸ βάπτισμα Ἰωάννου, ὅπως μᾶς τονίζει ἡ Ἐκκλησία μὲ τὶς ἀπολύσεις τῶν ἀντιστοιχῶν ἐορτῶν: «Ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καὶ ἐν φάτινῃ ἀνακλιθεὶς διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν, ὁ ἐν τῇ ὄγδῳ ἡμέρᾳ σαρκὶ περιτμηθῆναι καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν, ὁ ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισθῆναι καταδεξάμενος ὑπὸ Ἰωάννου διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεός».

Ἡ ζωὴ τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ ἔγινε μιὰ ἐμπρακτὴ διδασκαλία γιὰ τὸ τί θὰ πεῖ «νόμος» καὶ πῶς πρέπει νὰ τηρεῖται. Αὐτὸς πού δημιούργησε τὰ πάντα, ὁ ὑπὲρ τοῦ νόμου, τοποθετεῖ τὸν ἑαυτό Του ὑπὸ νόμον καὶ τὸν τηρεῖ καὶ τὸν πληροῖ. «Οὐκ ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ νόμος».

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΡΟΝΤΗΡΗ

Ἡ πρώτη μέρα τοῦ νέου χρόνου ἦταν ἡ τελευταία τῆς ἐπίγειας ζωῆς τῆς Παρασκευῆς Κροντήρη, ἡ ὁποία ἔζησε πολλὰ χρόνια στὴν ἐνορία μας καὶ ἐργάστηκε τόσο στὸ παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγ. Νεκταρίου ὅσο καὶ στὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, χωρὶς ποτέ νὰ σταθεῖ νὰ «μετρήσει» τὸν κόπο της. Ἀλλὰ ἦταν ὁ Μέγας Βασίλειος πού τὴν ὑποδέχτηκε στὸ νέο χρόνο τῆς αἰωνιότητος πού ἄρχισε γιὰ ἐκείνη τὴν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς του.

Ἦταν ἄνθρωπος ἥπιος καὶ πολὺ εὐγενής, ἀλλὰ καὶ ἀκλόνητα σταθερὴ καὶ πιστὴ στοὺς φίλους της, ὅπως ὅλοι ὅσοι τὴ ζήσαμε ἀπὸ κοντὰ γνωρίζουμε. Ἀκόμη κι ὅταν οἱ σωματικές της δυνάμεις ἐξασθένησαν, ἡ μόνη της ἐπιθυμία ἦταν, κατὰ τὰ ἴδια της τὰ λόγια: «νά κάθομαι σέ μιὰ γωνιά νὰ σᾶς βλέπω.»

Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι καὶ τώρα, μετὰ τὴν ἀναχώρησή της ἀπὸ αὐτὴ τὴ ζωὴ, «κάθεται σέ μιὰ γωνιά» κοντὰ στοὺς Ἁγίους μας, τοὺς Ναοὺς τῶν ὁποίων ὑπηρετήσε ὅσο βρισκόταν σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ, καὶ συνεχίζει νὰ μᾶς παρακολουθεῖ, μαζί μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους φίλους καὶ συνεργάτες πού προπορεύτηκαν στὴν αἰωνιότητα. Γιὰ ὅλους ἐμᾶς, τοὺς φίλους καὶ συνεργάτες της, τὸ ἔργο της καὶ ἡ παρουσία της ἀνάμεσά μας συνεχίζεται στὸ πρόσωπο τοῦ συζύγου της, Σπύρου Κροντήρη, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Πνευματικὸς της π. Βασίλειος στὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία της. Γιὰ ὅλους ἐμᾶς πού ζήσαμε καὶ ἐργαστήκαμε μαζί της, ἡ μνήμη της θὰ εἶναι αἰώνια. **N.**

Ὁ Χριστὸς ξεκαθάρισε τὰ πράγματα, ἐμεῖς δυστυχῶς τὰ συγχέουμε ὅλα. Ἐμεῖς θεωροῦμε τὸν ἑαυτό μας νομοταγῆ, ἂν τηροῦμε νόμους ποὺ δόθηκαν καὶ θεοπίσθησαν ἀπὸ ἀνθρώπους ἀρχομανεῖς καὶ δοξομανεῖς οἱ ὁποῖοι ὑπόσχονται στοὺς ὑποτακτικούς τους συμμετοχὴ στὰ ἀγαθὰ καὶ στὴ δόξα τοῦ κόσμου τούτου καὶ τοῦ νῦν αἰῶνος. Συγχρόνως δὲ θεωροῦμε τὸν ἑαυτό μας ἔξυπνο, ἂν παραβαίνουμε ὁποιονδήποτε νόμο, ὄχι ἐπειδὴ τὸν ἀποδοκιμάζουμε, ὄχι ἐπειδὴ αἰσθανόμαστε ὅτι ἀντιτίθεται στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν μᾶς βολεῦει καὶ ἐπειδὴ ἀντιτίθεται στὰ πρόσκαιρα καὶ ἐπιφανειακὰ προσωπικά μας “συμφέροντα”. Καὶ ὅσο πιὸ καλὰ καλυμμένος εἶναι ὁ νομοθέτης, ὅσο πιὸ ὑπουλὸς εἶναι, ἄρα ὅσο πιὸ διαβολόπληκτος, τόσο εὐκολώτερα ὑποτασσόμαστε. Καὶ αὐτὴ τὴν κομπλεξικότητα τὴν ὀνομάζουμε “ὑπακοὴ καὶ ταπεινότητα”, τὴν φοβία καὶ τὴν ἀτολμία μας “πραότητα”. Μὲ ἓνα λόγο υἰοθετοῦμε πλήρως τὴ νοοτροπία καὶ τὴν τακτικὴ τοῦ διαβόλου.

Αὐτὴ ἡ ἀνατροπὴ τῶν ἐννοιῶν ἐπέφερε καὶ τὴν ἀνατροπὴ τῶν ἀξιῶν καὶ προβλήματα στὴν ἱεράρχησή τους. Δίνουμε ἀπόλυτη προτεραιότητα στὰ βιοτικά ἐναντὶ τῶν πνευματικῶν, προέχει ἡ καλοπέρασή μας τῆς “καλῆς”, ἄρα ἐνάρετης ζωῆς.

Γι' αὐτὸ λίγο μόνο ἀντιδροῦμε ἂν μᾶς στερεῖ κάποιος τὰ πνευματικὰ δικαιώματα καὶ τὴν πνευματικὴ ἐλευθερία, πολλὸ ἐν τούτοις ἐὰν θίγεται τὸ πορτοφόλι ἢ ἄλλα προσωπικά συμφέροντα. Πῶς μπορούμε σὲ τέτοια κατάσταση νὰ ὑπερασπισθοῦμε τὰ ἱερά καὶ ὅσα τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος; Περιφρονοῦμε τὴ σπουδαία κληρονομία ποὺ ἐλάβαμε καὶ ἀναπύσσουμε μιὰ παράξενη σχέση μὲ τὸ «ξένο», νὰ μὴ ποῦμε μιὰ «ξενομανία», ἀπὸ τὸ ὁποῖο ξένο δεχόμαστε σχεδὸν τὰ πάντα, ἐφόσον μᾶς ὑπόσχεται οἰκονομικὰ ὀφέλη. Ἡ παραφροσύνη αὐτὴ φθάνει μέχρι τὸ σημεῖο νὰ ξεχνᾶμε ποιοὶ εἴμαστε καὶ νὰ εἴμαστε πρόθυμοι νὰ ἀνταλλάξουμε ἀκόμα καὶ τὴν ταυτότητά μας. Ἐμφανίζουμε ἓνα παράξενο κρᾶμα ἀρχαίας σοφίας καὶ καλαισθησίας, κλεφτοαρματολῆς λεβεντιᾶς, ὀθωμανικῆς ἀφεντιᾶς καὶ δυτικοῦ τύπου τεχνοκρατίας μὲ ὑποβόσκουσα ὀρθόδοξη συνείδηση.

Ὅσο ὁμως καταπνίγεται αὐτὴ ἡ συνείδηση τόσο ἀλλοιώνονται καὶ τελικὰ ἐξαλοφονται καὶ ὅλα τὰ ἄλλα προσόντα. Γινόμαστε πραγματικὰ ἀγνώριστοι.

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο κερδίζουν ἰδιαίτερα σημασία τὰ ἱερά σύμβολα ὡς χειροπιαστή, ὄρατὴ ὑπενθύμιση καὶ παρηγοριά μέσα σὲ ἀντίχρηστη καθημερινότητα. Ἡ ὑπεράσπιση αὐτῶν τῶν ἱερῶν συμβόλων ὅπως τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἱερῶν εἰκόνων μᾶς παρέχει τὴν δυνατότητα νὰ μαρτυροῦμε εὐκολὰ ποῦ ἀνήκουμε καὶ ποιοὶ εἴμαστε. Νὰ ἔχουν καὶ νὰ ὑπερασπίζονται τέτοια σύμβολα ἦταν πάντα μιὰ ἀνάγκη τῶν Χριστιανῶν ἤδη ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια, ὅπως μαρτυροῦν καὶ οἱ Κατακόμβες.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς διατηροῦσε καὶ ὑπερασπιζόταν αὐτὰ καὶ κάτω ἀπὸ δύσκολες καὶ ἐχθρικές συνθήκες ἀπὸ ἄκρη ἕως ἄκρη τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, ὄχι μόνο στὶς Ἐκκλησίες ἀλλὰ καὶ στὴν καθημερινότητα, ἰδιαίτερα στὴ λαϊκὴ τέχνη. Ἀπὸ τίς φορεσιές καὶ πόρπες, ἀκόμα καὶ τίς γκλίτσες τῶν Σαρακατσάνων μέχρι

τίς Κρητικές μπατανίες ήταν ὁ σταυρός τό κυρίαρχο σύμβολο καί αὐτό στά χρόνια τῆς ὑποδούλωσης.

Ἔχουμε ἄραγε ἐμεῖς σήμερα ἀπολαμβάνοντας τήν ἐλευθερία τό δικαίωμα νά τά καταργήσουμε καί νά τά διώξουμε ἀπό τούς δημοσίους χώρους, ἄρα ἀπό τό δημόσιο βίο; Σαφέστατα ὄχι! Ἴσως δηλώνουν ἀκόμα καί Ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας μας ὅτι δέν τούς πειράζει καθόλου ἡ καθαίρεση τοῦ Σταυροῦ καί τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἀπό τά Σχολεῖα καί τά δικαστήρια, μέ τό πρόσχημα ὅτι ἡ πίστη εἶναι κάτι τό ἐσωτερικό καί βαθύτερο. Κάνουν μεγάλο λάθος. Μοιάζουν μέ ἐκείνους πού θέλουν νά καταργήσουν τά ράσα τῶν ἱερέων καί τήν νηστεία λέγοντας ὅτι δέν μειράει ἡ ἀποχή ἀπό μερικές τροφές, ἀλλά ἡ ἀποχή ἀπό τά πάθη καί τό νά ἔχεις καλή καρδιά.

Ἀλήθεια, ἄν ἦταν τόσο εὐκόλο νά φθάση κανείς στά πνευματικά καί ἀόρατα θά ἐπέμενε ὁ Θεάνθρωπος Χριστός στήν ἰσχύ καί στήν τήρηση τοῦ νόμου, πού ὁ ἴδιος δέν εἶχε καμμιά τέτοια ἀνάγκη ὡς ἀναμάρτητος, ὡς τέλειος Θεός καί τέλειος Ἄνθρωπος; Μόνο ὁ ἐωσφόρος πίστεψε ὅτι μπορεῖ νά γίνη ἴσος μέ τόν Θεόν. Μή προσπαθήσουμε καί ἐμεῖς νά γίνουμε πιο Χριστοί ἀπό τόν Χριστό. Ὅποιος εὐρίσκεται μέ τή θεία χάρη εἰς τύπον καί τόπον Χριστοῦ δέν ἔχει τό δικαίωμα νά ἐκτοπίση τόν Χριστόν.

Τέλος ὑπάρχει καί ἓνα ἄλλο ἀξιοπρόσεκτο σημεῖο. Τή στιγμή πού ἐδῶ στή χώρα μας σκέπονται μερικοί νά συμβιβαστοῦν καί νά ὑπακούσουν στίς ἀντίχριστες διαταγές τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου, ὑπάρχουν χώρες μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως πού ἀντιδροῦν δριμύτατα ὅπως π.χ. ἡ Αὐστρία, ὅταν σκέπονται νά ἀναθεωρήσουν ἀκόμα καί τό σύνταγμα τους κατά τό Ἑλληνικό πρότυπο γιά νά θεμελιώσουν τόν Χριστιανισμό ὡς ἀναπόσπαστο στοιχεῖο τῆς συνειδήσεως καί ταυτότητος τοῦ κράτους τους. Τό παράδειγμα τῆς Αὐστρίας καταρίπτει καί τό ψευδοεπιχείρημα ὅτι ἔχουμε γίνει μιά πολυπολιτισμική κοινωνία. Αὐτά πού γνωρίζουμε ἐμεῖς τώρα, τό ζεῖ ἡ Αὐστρία ἐδῶ καί πάνω ἀπό δύο αἰῶνες, μή ξεχνᾶμε ὅτι ἡ Βιέννη σίς ἀρχές τοῦ 19ου αἰῶνος τήν ὀνόμασαν “Schmelztigel der Vollaer” δηλαδή, “καζάνι τῶν ἐθνῶν”.

Πρέπει νά τελειώσουν τά ψέμματα, δέν ἔχουμε δικαιολογίες. Ἔχουμε ἓνα σύνταγμα πού μᾶς προστατεύει ὅπως κανένα ἄλλο στόν κόσμο, ἔχουμε τόν καταστατικό χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού μέ τό συνοδικό της σύστημα πλησιάζει περισσότερο ἀπό ὅλες τίς τοπικές Ἐκκλησίες τό Μητροπολιτικό σύστημα τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἔχουμε ἀξίους καί ἀγίους κληρικούς φύλακες, ἔχουμε τήν αἰώνια λαϊκή παράδοση, καί ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἀπό ὅλο τόν κόσμο πού περιμένουν ἀπό ἐμᾶς νά σταθοῦμε στό ὕψος καί νά τούς χαράξουμε τό δρόμο. Οἱ χοροὶ τῶν Ἁγίων καί τά αἵματα τῶν προγόνων δέν μᾶς συγχωροῦν νά τούς ἀπογοητεύουμε.

Ὁφείλουμε νά ὑπερασπισθοῦμε τά ἱερά καί ὄσια, ὅ,τι καί ἄν κοστίζει. Κάθε ἀντίθετη κίνηση ἀπό μᾶς εἶναι προδοσία καί θά ὀδηγήση ἀργά ἢ γρήγορα στόν ἀφανισμό μας.

π. Γεώργιος Χάας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Σεβαστοί Πατέρες, αγαπητοί προσκεκλημένοι.
'Αποτελεῖ αναντίρρητη πραγματικότητα, ὅτι ὁ κόσμος πού μᾶς περιβάλλει εἶναι γεμάτος μυστήρια. Μυστήρια ἔχει ὁ φυσικός κόσμος, φυτικός καί ζωϊκός. Μυστήρια καλύπτουν τό ἄπειρο σύμπαν μέ τούς ἀναρίθμητους γαλαξίες, ἀλλά καί τό πρωτόνιο καί τό νετρόνιο τοῦ ἀτόμου καί ὄλος ὁ μικρόκοσμος περικλείει μυστήρια πολλά. Μυστήριο θαυμαστό εἶναι καί ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος μέ ὄλες του τίς λειτουργίες, σωματικές καί ψυχικές. Ὅλα αὐτά τά μυστήρια τά μελετοῦν οἱ ἐπιστήμονες καί οἱ ἐρευνητές, καί ὅσα περισσότερα ἀνακαλύπτουν τόσο περισσότερα εἶναι αὐτά πού ἀγνοοῦν. Κάθε ἀνακάλυψή τους ἀποτελεῖ τήν πύλη εἰσόδου σέ ἕνα πέλαγος ἐρωτημάτων καί πολύ συχνά ὀδηγεῖ καί σέ ἀναθεωρήσεις τῶν μέχρι ἐκείνη τήν στιγμή ἐπιστημονικῶν δεδομένων.

Ἐπάρχει ὁμως ἕνα Μυστήριο πού ὑπερβαίνει κατά πολύ ὅλα ὅσα προαναφέραμε. Ποιό εἶναι αὐτό; Εἶναι τό ἱερώτατο γεγονός πού ἐορτάζουμε μέ τήν ἐορτή τῶν Χριστουγέννων. Εἶναι τό Μυστήριο τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου. Εἶναι ἡ Γέννησις ἐκ τῶν ἀγνῶν αἱμάτων τῆς Ἐπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τό ἐκφράζει πολύ ὠραῖα ἡ Ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας: «Μυστήριον ξένον ὀρῶ καί παράδοξον. Οὐρανόν τό Σπήλαιον. Θρόνον Χερουβικόν τήν Παρθένον. Τήν φάτνην χωρίον. Ἐν ᾧ ἀνεκλίθη ὁ ἀχώρητος Χριστός ὁ Θεός, ὄν ἀνυμνοῦντες μεγαλύνομεν.»

Αὐτό τό Μυστήριο εἶναι ἀσύλληπτο. Δέν τό χωρᾷ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Πῶς Αὐτός πού δέν τόν χωροῦν οὔτε οἱ οὐρανοί ἔκανε θρόνο Του τήν γαστέρα τῆς Ἐπεραγίας Θεοτόκου; Πῶς Αὐτός πού εἶναι ἀγέννητος καί ἄχρονος γεννᾶται ἐν χρόνῳ; Καί πῶς Αὐτός πού εἶναι ἄναρχος, ἄρχεται;

«Ὁ ἀχώρητος παντί πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρί; Ὁ ἐν κόλποις τοῦ Πατρός πῶς ἐν ἀγκάλαις τῆς Μητρός;»

Μένοντας ἐκοσμητικοί μπροστά στό παράδοξο αὐτό Μυστήριο δέν προσπαθοῦμε νά τό ἐρμηνεύσουμε. Διότι ὅπως ἀναφέρει καί πάλι ἡ Ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας: «Οὐ φέρει τό μυστήριον ἐρευνᾶν· πίσει μόνη τοῦτο πάντες δοξάζομεν...» καί «Ὅπου Θεός βούλεται, νικᾶται φύσεως τάξις, ὡς γέγραπαι».

Μόνο λόγοι δοξολογίας καί εὐχαριστίας πρὸς τόν Θεό ἀπομένουν στά χεῖλη τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Κι ἀπ' τό σημεῖο αὐτό ξεκινᾷ ἕνα ἄλλο μυστήριο,

μέ ἄλλη ὁμως ἔννοια. Γιατί ἐνῶ ὁ Θεός μᾶς ἀγάπησε τόσο πολύ καί ἀπέστειλε στόν κόσμο τόν Υἱόν Αὐτοῦ τόν Μονογενή, γιά νά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό τήν πλάνη καί τόν Θάνατο, γιατί ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι παραμένουμε ἀδιάφοροι καί δέν ἀνταποκρινόμαστε στοῦ κάλεσμά Του;

Ὅμως τό μυστήριό αὐτό, ἔχει ἀπάντηση. Μᾶς τήν δίνει στά κείμενά του ὁ σοφός θεολόγος καί ἅγιος Γέροντας π. Ἰουστίνος Πόποβιτς: «Ὁ ἄνθρωπος, ζῶντας καί παραμένοντας μέσα στήν ἁμαρτία ἀπομονώνει τόν ἑαυτό του, ἀναγνωρίζει μόνο αὐτόν καί τόν κάνει κέντρο τῶν πάντων. Δέν βλέπει κανένα ἄλλον καί τίποτε ἄλλο οὔτε ὑπεράνω του οὔτε γύρω του. Τό πᾶν μέσα του εἶναι μόνον ὁ ἑαυτός του αὐτός ὁ αὐτόκλητος, ἄθλιος Θεός, ἐνθρονισμένος εἰς τόν κοπρῶνα του ... Γι' αὐτό καί τόσο πολλοί ἄνθρωποι δέν μποροῦν νά βγοῦν ἀπό τόν ἑαυτό τους καί δέν ἀναγνωρίζουν οὔτε τούς ἄνθρώπους οὔτε τόν Θεό».

Κι ἐπειδὴ τά λόγια αὐτά τοῦ ἁγίου Γέροντος μᾶς ἀφοροῦν ὅλους, καί ἀλλοίμονο ἂν νομίζουμε ὅτι δέν μᾶς ἀφοροῦν, ἄς ἀποφασίσουμε τώρα πού πλησιάζουν τά Χριστούγεννα νά ἐκθρονίσουμε ἀπό μέσα μας τόν ἄθλιο θεό πού λατρεύουμε καί ὑπηρετοῦμε, δηλαδή τόν ἑαυτό μας, καί νά ἐνθρονίσουμε ἐπιτέλους τόν Ἀληθινό Θεό, Αὐτόν πού προσεκύνησαν οἱ Τρεῖς Μάγοι ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας. Αὐτῷ βοήσωμεν: «Ὁ τεχθεὶς ἐκ Παρθένου Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς».

π. Πασχάλης Γρίβας

Ἡ ΝΕΟΛΑΙΑ ΜΑΣ ΓΙΟΡΤΑΣΕ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Τήν Κυριακή πρό τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως πραγματοποιήθηκε μέ ἐπιτυχία, ἡ χριστουγεννιάτικη γιορτή τῶν παιδιῶν τοῦ Νεανικοῦ μας Κέντρου. Καί λέμε ὅτι πραγματοποιήθηκε μέ ἐπιτυχία, γιατί θεωροῦμε ὅτι ἐπιτυχία δέν σημαίνει νά εἶναι μιά γιορτή ἄρτια ὀργανωμένη, μέ ἐπαγγελματισμό καί ἄπαιστο συντονισμό, ἀλλά νά εἶναι ἐγκάρδια, ζεστή, βγαλμένη μέσα ἀπό τήν καρδιά τῶν παιδιῶν, τῶν διοργανωτῶν ἀλλά καί τῶν θεατῶν. Τό θερμό χειροκρότημα ὅσων τήν παρακολούθησαν ἀπέδειξε αὐτὴν τήν αἴσθηση τῆς ἐπιτυχίας τοῦ στόχου μας, πού δέν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τό νά δώσουμε στούς θεατές μας ἕνα διάλειμμα χαρᾶς, ἀναψυχῆς καί γιορτῆς στόν καθημερινό τους ἀγῶνα.

Ἡ χαρά τῶν παιδιῶν κατὰ τήν προετοιμασία τῆς γιορτῆς ἀλλά καί κατὰ τήν ἐκτέλεσή της εἶναι τόση πού δέν εἶναι δυνατόν νά ἀποτύχει ὅ,τι ἐτοιμάζουν. Ὁ αὐθορμητισμός τους, ἡ φυσικότητά τους, τό κέφι τους, ἀκόμα καί τό τράκ

πού μπορεί νά τά «κολλήσει» στήν σκηνή, εἶναι μερικά ἀπό τά συστατικά τῆς ἐπιτυχίας τους. Ὅταν προσπαθοῦμε νά τούς κόψουμε τήν ἐλεύθερη ἔκφραση καί τήν φυσικότητά τους καί νά τά καλοπώσουμε σέ στερεότυπα καί ἐπαγγελματικούς κανόνες, τότε τό ἀποτέλεσμα δέν εἶναι πάντα θετικό.

Τά παιδιά χρειάζονται ἐνθάρτυση στήν ἔκφραση ἀλλά καί ἐρεθίσματα γιά

νά σκέφτονται πέρα ἀπό τόν ἑαυτό τους. Χρειάζονται ἀνθρώπους πού νά εὐκαιροῦν νά ἀσχοληθοῦν λίγο μαζί τους. Χρειάζονται ἀνθρώπους πού νά ἀναγνωρίζουν τήν ἀξία τους καί πού δέν τά συγκρίνουν συνεχῶς μέ τούς ἐνηλίκους ἔχοντας τίς ἴδιες ἀπαιτήσεις ἀπό αὐτά, νά δροῦν σύμφωνα μέ τούς κανόνες τῶν μεγάλων.

Τά παιδιά μαθαίνουν νά ἐκφράζονται ἀλλά καί μαθαίνουν νά θέλουν νά προσφέρουν στούς ἀνθρώπους πού τά παρακολουθοῦν χαρά καί ψυχαγωγία. Ἡ πρόθεσή μας νά διασκεδάσουμε καί νά εὐχαριστήσουμε τούς ἀνθρώπους πού θά μᾶς παρακολουθήσουν εἶναι αὐτή πού δίνει τό ἀγαθό ἀποτέλεσμα τῆς ἐκδήλωσης καί ὄχι ὁ ἐπαγγελματισμός καί οἱ ἱκανότητές μας.

Τό πρόγραμμα τῆς γιορτῆς τῶν παιδιῶν μας ἦταν πλούσιο καί μᾶς ἔβαλε γιά τά καλά στό πνεῦμα τῶν ἡμερῶν πού ἀκολούθησαν, μέ τούς ὑπέροχους ὕμνους, τά τραγούδια ἀλλά καί τά νοήματα πού ἀπήγγειλαν τά παιδιά.

Ἡ γιορτή ἄρχισε μέ τήν προσφώνηση τοῦ ὑπεύθυνου τοῦ Νεανικοῦ Κέντρου π. Πασχάλη, ἡ ὁποία παρατίθεται αὐτούσια σ' αὐτό τό τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας. Στήν συνέχεια τῆς ἑορτῆς τά παιδιά τῆς χορωδίας μας, ὑπό τήν καθοδήγηση τοῦ ἱεροψάλτου Μανώλη Βολουδάκη, λαμπαδαρίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ μας, ὁ ὁποῖος τά τελευταία χρόνια ἔχει καταφέρει νά δημιουργήσει μιά πολύ μελωδική καί πειθαρχημένη χορωδία, μᾶς χάρισαν στιγμές κατάνυξης μέ χριστουγεννιάτικους βυζαντινοὺς ὕμνους.

Ἐπειτα, μιά ὁμάδα ἀπό ἔντεκα παιδάκια, ντυμένα ὡς ἀστεράκια, μέ

λευκούς χιτώνες, απέδωσαν με διαλόγους ένα κείμενο βασισμένο στα κείμενα του Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τό ὁποῖο δίνει ἀπαντήσεις σέ ἐρωτήματα πού γεννῶνται στούς ἀνθρώπους ἀναφορικά μέ τήν προσκύνηση τῶν Μάγων. Τί

εἶδαν οἱ Μάγοι στήν Πατρίδα τους; Πῶς τούς ὀδηγοῦσε; Ποῦ προσκύνησαν τό Χριστό; Εἶναι μερικά ἀπό τά ἐρωτήματα πού ἀπάντησαν τά «ἀστεράκια». Τούς διαλόγους πλαισίωσε μουσικά τό δοξαστικό σέ πλ. α «Μάγοι Περσῶν Βασιλεῖς...», τό ὁποῖο ἔψαλε χορός ὑπό τήν καθοδήγηση τοῦ κ. Μανώλη Βολουδάκη.

Τό κράτημα τοῦ Πέτρου Λαμπαδαρίου σέ ἦχο α, πού ἔψαλε βυζαντινός χορός μέ τήν συνοδεία μουσικῶν ὀργάνων, ἀποτελοῦσε μιά πρωτότυπη ἐπιλογή καί ἓνα πολύ ὁμορφο ἄκουσμα, πού ἀπέδειξε ὅτι ἡ βυζαντινή μουσική μπορεῖ νά προσφέρει κατάνυξη ἀλλά καί ἀναψυχή, ἀκόμα κι ἐκτός τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν.

Τό πρόγραμμα στήν συνέχεια περιελάμβανε χριστουγεννιάτικα τραγούδια καί ποιήματα καί στήν συνέχεια ἀπολαύσαμε κλασσική μουσική ἀπό ἐπαγγελματίες μουσικούς.

Ἀκολούθησαν τά παραδοσιακά κάλαντα ἀπό διάφορα μέρη τῆς πατρίδος μας.

Μετά τίς εὐχαριστίες πρὸς ὅλους ὅσοι συνέβαλαν στήν ὀργάνωση τῆς χριστουγεννιάτικης γιορτῆς καί ἰδιαίτερος στό Κέντρο Ρουμελιωτῶν γιά τήν φιλοξενία του, ἀκολούθησε ἓνα ποίημα ἀπό τόν π. Νικόλαο Φίλια, τό ὁποῖο περιεῖχε μιά σύνοψη τῶν νοημάτων τῆς γιορτῆς, ἀλλά καί παραινέσεις πρὸς τά μικρά παιδάκια.

Στή συνέχεια, ὁ π. Πασχάλης, ἐξέφρασε τίς εὐχαριστίες του, ἐκ μέρους τοῦ Νεανικοῦ Κέντρου τῆς ἐνορίας μας, πρὸς τήν κα Ἀριστέα Ἀγγελοπούλου, ἡ ὁποία ἐδῶ καί τέσσερα χρόνια διδάσκει γαλλικά, ἀφιλοκερδῶς στά παιδιά τοῦ νεανικοῦ κέντρου καί ὡς ἔκφραση τῆς εὐγνωμοσύνης ὅλων, τῆς προσέφερε μιά εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Τὴν ὄμορφη γιορτὴ ἔκλεισε ὁ προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ μας, πρωτ. Βασίλειος Βολουδάκης, ὁ ὁποῖος ἐκφράζοντας εὐχαριστίες πρὸς τὸν Ἅγιο Νικόλαο, ὁ ὁποῖος εἶπε ὅτι εἶναι παρὼν καὶ μαζί μέ τόν Ἅγιο Νεκτάριο σκέπουν τὴν ἐνορία μας. Εἶναι ἐποχὴ πού μόνο ἅγιοι μποροῦν νά βοηθήσουν τοὺς ἀνθρώπους, εἶπε ὁ π. Βασίλειος καὶ ἀναφέρθηκε σέ μιά πρόσφατη θαυμαστή ἐμφάνιση τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου σέ ἓνα χωριό τῆς Ρουμανίας.

Γίνονται ἀγῶνες γιὰ τὴν διάσωση ζώων, δασῶν, λιμνῶν, ἀγῶνες γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, ἐπεσήμανε, ἀλλὰ δέν γίνεται πουθενά κανένας ἀγῶνας γιὰ τὴν προστασία καὶ τὴν διάσωση τοῦ σπανιοτάτου εἴδους πού λέγεται ἄνθρωπος καὶ ἰδιαίτερος γιὰ τὴν ἐξαφάνιση τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Στὴ συνέχεια ἀναφέρθηκε ὁ π. Βασίλειος σὺν πόσο ἀναγκαῖο εἶναι νά διατηρηθεῖ σὰ παιδιὰ ἢ φλόγα τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀλλὰ καὶ σὺν πόσο δύσκολο εἶναι αὐτὸ τὸ ἔργο. Χρειάζονται πολλὰ χέρια ὥστε νά σχηματισεῖ ἓνα τεῖχος γύρω ἀπὸ τὴν φλόγα αὐτὴ καὶ νά προστατευθοῦν τὰ παιδιὰ μας, εἶπε χαρακτηριστικά. Εἴμαστε σέ ἓναν διαρκὴ πόλεμο μέ τὸν φαντασιερό καὶ λαμπερό κόσμο καὶ κάθε χρόνο θρηνοῦμε ἀρκετὰ θύματα. Μετὰ ἀπὸ κάποια ἡλικία τὰ παιδιὰ χάνονται, εἶπε ὁ π. Βασίλειος, τὰ κερδίζει ὁ κόσμος. Θὰ ἔπρεπε σήμερα νά ὑπῆρχαν στρατιές φοιτητῶν οἱ ὁποῖοι πέρασαν ἀπὸ αὐτές τίς αἰθούσες καὶ ἀπ' αὐτές τίς ἐορτασικὲς ἐκδηλώσεις.

Κάθε Χριστούγεννα καὶ κάθε τέτοια γιορτὴ ὅμως, εἶναι μιά γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Μιά καινούρια ἀρχή. Νά δώσουμε ζωὴ στοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ σὰ παιδιὰ μας. Ὁ π. Βασίλειος, κατόπιν, ἀναφέρθηκε σὴν ἀξία καὶ σὴν εὐθύνη τῶν γηρατειῶν ἀλλὰ καὶ τῶν γονέων. Ἐξέφρασε εὐχαριστίες καὶ συγχαρητήρια πρὸς τὸν π. Πασχάλη καὶ πρὸς τοὺς ὑπευθύνους τοῦ νεανικοῦ κέντρου, καθὼς, ὅπως εἶπε, ἡ ποιμαντικὴ τῆς νεότητος εἶναι τὸ πιὸ δύσκολο ἔργο. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐλπίδα τοῦ νῦν καὶ τοῦ αὐριο. Ὅμως, ὅπως εἶπε, ἡ ἐνορία δέν εἶναι ἔργο ἑνὸς ἢ δύο, ἀλλὰ συλλογικὸ ἔργο ὄλων τῶν ἱερέων καὶ ἀναφέρθηκε σὴν προσφορά καὶ τῶν ἄλλων ἱερέων τοῦ π. Φιλίππου, τοῦ π. Ἡλίας καὶ τοῦ π. Γεωργίου.

Κλείνοντας, ὁ προϊστάμενος τῆς ἐνορίας μας προσέφερε ἐκ μέρους τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἁγ. Νικολάου, δύο μηχανήματα ἀφυγραντῆρες γιὰ τὴν αἴθουσα τοῦ Νεανικοῦ Κέντρου συμβάλλοντας, ὅπως εἶπε, σὴν βελτίωση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἀφοῦ ὁ π. Πασχάλης καὶ οἱ συνεργάτες του συμβάλλουν σὴν διάσωση τοῦ πνευματικοῦ περιβάλλοντος τῶν παιδιῶν μας.

Μέ αὐτὰ τὰ λόγια πῆραμε ὅλοι δύναμη καὶ θάρρος νά συνεχίσουμε νά ὑπηρετοῦμε τὰ παιδιὰ, ὅχι γιατί πιστεύουμε ὅτι ἐμεῖς ἔχουμε τὸ ταλέντο ἢ τὴν δυνατότητα νά προσφέρουμε, ἀλλὰ γιατί ἔχουμε δεῖ ἔμπρακτα σὴν ζωὴ μας ὅτι ἀρκεῖ ὁ ἄνθρωπος νά ἔχει ἐλάχιστη πρόθεση νά βοηθήσει ὅπου καὶ ὅπως μπορεῖ καὶ τὸ ἀγαθὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἁγ. Νικολάου.

Μαρίνα Διαμαντῆ

ΕΝΟΡΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- * ΔΕΥΤΕΡΑ Θ. Λειτουργία θα τελεσθῆ σὴν ἑνορία μας κατὰ τὶς Κυριακὲς 3 , 10 καὶ 24 Ἰανουαρίου.
- * ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ Θεία Λειτουργία θὰ πραγματοποιηθῆ σὶς 6, 17 καὶ σὶς 31 Ἰανουαρίου.

ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΧΡΟΝΙΑ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΝΑ ΓΙΝΟΥΜΕ ΟΛΟΙ ΜΑΣ ΜΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Η ΕΝΟΡΙΑ ΩΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ

Ὁμιλίες μὲ σκοπὸ νὰ βοηθηθοῦμε σὴν πνευματικὴ μας ζωὴ γίνονται σὴν ἑνορία μας:

* Κάθε ΚΥΡΙΑΚΗ πρωτῆ, μετὰ τὴν Θ. Λειτουργία, ἀπὸ τὶς 11³⁰ ἕως τὶς 1³⁰ τὸ μεσημέρι, σὴν Πνευματικὴ μας Ἑστία (ὁδὸς Μαυρομικάλῃ 96), μὲ γενικὸ θέμα «*Τὸ βιβλίο “Ἐξομολογήσεις” τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου, διάγνωση καὶ θεραπεία τῶν προβλημάτων τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς*».

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀναπόξεως τοῦ θέματος γίνεται διάλογος μὲ τοὺς ἀκροατές.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ὁμιλίας παρατίθεται δωρεάν ἓνα μικρὸ πρόγευμα

πρὸς ἀναψυχὴν τῶν προσερχομένων εὐθὺς μετὰ τῆς Θ. Λειτουργίας.

* Κάθε ΤΡΙΤΗ 6 - 7 μ.μ. ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ, μὲ γενικὸ θέμα: «*Προσεγγίζοντας τὸν Ἅγιο Κωνσταντῖνο τὸν Μέγα, μέσα ἀπὸ τὰ κείμενά του καὶ τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς του*».

Η ΣΧΟΛΗ ΓΟΝΕΩΝ γίνεται ἀμέσως μετὰ, 7 - 8 μ.μ. Φέτος συζητοῦνται ἐρωτήματα καὶ προβλήματα πού θέτουν οἱ γονεῖς.

Ἐπεύθυνος Συνάξεων: π. Βασίλειος Βολουδάκης.

* Κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ ἀπόγευμα, σὶὸ Παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγ. Νεκταρίου μετὰ τὸν Ἑσπερινὸ καὶ τὴν Παράκληση οἱ ὁμιλίες ἔχουν γενικὸ θέμα: «*Θέματα ἀπὸ τὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη*».

Ἐπεύθυνος-Συντονιστής: π. Φίλιππος Μίαρης.

